

IK BEN DE ALFA EN DE OMEGA, HET BEGIN EN HET EINDE, ZEGT DE HEERE, DIE IS, EN DIE WAS, EN DIE KOMEN ZAL, DE ALMACHTIGE. DIE VAN DEN BEGINNE AAN VERKONDIGT HET EINDE, EN VANOUDS AF DIE DINGEN, DIE NOG NIET GESCHIED ZIJN; DIE ZEGT: MIJN RAAD ZAL BESTAAN, EN IK ZAL AL MIJN WELBEHAGEN DOEN. (Op.1:8; Js.46:10)

De chronologie van de Bijbel

Dit document vervangt het oude chronologische overzicht van gebeurtenissen in de Bijbel dat tot circa 2010 op deze site heeft gestaan. In dat overzicht zaten helaas enkele ernstige fouten waarvan ik mijn schuld tot God en mensen bewust ben. Naast deze wijzigingen zijn er in dit nieuwe overzicht ook vele aanvullingen, zoals links naar sites, en meer chronologische informatie uit de Bijbel en andere bronnen. Daarbij wil ik er op wijzen dat de informatie uit andere bronnen niet uit onzekerheid over de juistheid van de Schrift wordt vermeld, maar ter bevestiging van de juiste interpretatie van de Schrift. De Schrift is de basis, en er kan alleen veranderd worden als uit het getuigenis van de overige Schrift blijkt dat er sprake moet zijn van een overschrijffout in de Hebreeuwse of Griekse grondtekst. Andere fouten zijn van mij, de rest heeft God mij doen verstaan.

J. van der Meer

Anno Hom.	v. Chr.	Gebeurtenissen
0	3974/'73	In 6 kalenderdagen heeft de HEERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is (Gn.1:1-31; Ex.20:11). [Op de zesde kalenderdag begon het leven van de mens (Hominis) Adam. Zie voor informatie over levensjaren het document <i>Dagen en jaren</i> .]
130	3844/'43	Adam leefde 130 jaren, en hij gewon Seth (Gn.5:3).
235	3739/'38	Seth leefde 105 jaren, en hij gewon Enos (Gn.5:6).
325	3649/'48	Enos leefde 90 jaren, en hij gewon Kenan (Gn.5:9).
395	3579/'78	Kenan leefde 70 jaren, en hij gewon Mahalaleël (Gn.5:12).
460	3514/'13	Mahalaleël leefde 65 jaren, en hij gewon Jered (Gn.5:15).
622	3352/'51	Jered leefde 162 jaren, en hij gewon Henoch (Gn.5:18).
687	3287/'86	Henoch leefde 65 jaren, en hij gewon Methusalah (Gn.5:21).
874	3100/'99	Methusalah leefde 187 jaren, en hij gewon Lamech (Gn.5:25).
1056	2918/'17	Lamech leefde 182 jaren, en hij gewon Noach (Gn.5:28,29).
1556	2418/'17	Noach leefde 500 jaren, en hij gewon Jafeth (Gn.5:32). [In Gn. 10:21 moet niet staan "de oudste broeder van Jafeth", maar "de broeder van Jafeth, die de oudste was." De jongste zoon van Noach was Cham (Gn.9:22-24)].
1558	2416/'15	Noach leefde 502 jaren, en hij gewon Sem. [Noach moet 502 jaren oud geweest zijn toen hij Sem gewon, omdat Noach 2 jaren na de vloed 602 jaren oud was en Sem 100 jaren (Gn.7:6; 11:10). [De 2 jaren behoren op dezelfde wijze geteld te worden als de 38 jaren uit Dt.2:14 (zie 1405/'04 v. Chr.), namelijk vanaf het einde van de vloed. Zie voor informatie over de verschillen-

		de wijzen waarop jaren geteld worden het document <i>Dagen en jaren.</i>]
1656	2318/'17	Noach was 600 jaren oud toen de vloed der wateren op de aarde was (Gn.7:6). <ul style="list-style-type: none"> ▪Tijdens daglicht zijn op de zeventiende dag van de tweede maand {7/8 mei; dag 1} alle fonteinen van de grote afgrond opengebroken, en de sluizen des hemels geopend (Gn.7:11, 12). [De eerste dag van de eerste maand was 22/23 maart, dag 4 van de week. Zie voor de oorspronkelijke Bijbelse kalender het document <i>De kalenders in de Bijbel.</i>] ▪In de nacht van de zevenentwintigste dag van de derde maand {16/17 juni; dag 6} stopte de vloed nadat de vloed 40 dagen en 40 nachten op de aarde was (Gn.7:4,17). [Zie voor informatie over de verschillende wijzen waarop dagen geteld worden het document <i>Dagen en jaren.</i>] ▪Op de zeventiende dag van de zevende maand {4/5 okt.; dag 4} rustte de ark op de bergen van Ararat nadat de wateren 150 dagen de overhand hadden gehad boven de aarde (Gn.7:24; 8:3, 4). ▪Op de eerste dag van de tiende maand {14/15 dec.; dag 5} werden de toppen der bergen gezien (Gn.8:5).
1657	2317/'16	In het jaar 601 van het leven van Noach, op de eerste dag van de eerste maand {10/11 maart; dag 1}, deed Noach het deksel van de ark af, en zag toe, en ziet, de aardbodem was opgedroogd (Gn.8:13). <ul style="list-style-type: none"> ▪Op de zevenentwintigste dag van de tweede maand {5/6 mei; dag 1}, 364 dagen nadat de vloed was begonnen, was de aarde opgedroogd, en gingen allen uit de ark (Gn.8:14-19).
1658	2316/'15	Sem leefde 100 jaren, en hij gewon Arfachsad (Gn.11:10).
1693	2281/'80	Arfachsad leefde 35 jaren, en hij gewon Selah (Gn.11:12).
1723	2251/'50	Selah leefde 30 jaren, en hij gewon Heber (Gn.11:14).
1757	2217/'16	Heber leefde 34 jaren, en hij gewon Peleg (Gn.11:16). [Heber noemde zijn zoon Peleg (betekent 'verdeling'), omdat de verdeling van de mensen over de ganse aarde begon (Gn.10:25,32; 11:8,9; 1Kr.1:19).]
1787	2187/'86	Peleg leefde 30 jaren, en hij gewon Rehu (Gn.11:18).
1819	2155/'54	Rehu leefde 32 jaren, en hij gewon Serug (Gn.11:20).
1849	2125/'24	Serug leefde 30 jaren, en hij gewon Nahor (Gn.11:22).
1900	2074/'73	Nahor leefde 29 jaren, en hij gewon Terah (Gn.11:24). [Bij Nahor zijn niet 29 levensjaren, maar 51 levensjaren geteld. Dit is gedaan omdat er in deze chronologie vanuit wordt gegaan dat het oordeel door vuur in anno Hominis 6000 zal geschieden. Indien dat juist is, dan moeten er, om onderstaande redenen, er gens levensjaren tussen de schepping en Abram ontbreken.
		1)De tijd vanaf Abram tot de verwoesting van Jeruzalem in 70/71 na Chr. ligt op basis van de Schrift en buitenbijbelse gegevens vast.
		2)Zonder extra jaren komt Anno Hominis 6000 overeen met het jaar 2050/'51 na Chr. Het geslacht dat het uitlopen van de vijgenboom heeft gezien is dan voorbijgegaan (Mt.24:32-34).
		3)De zeventigste cyclus van 49 jaren is in 2050/'51 na Chr. ook voorbij, want deze eindigt al in 2034/'35 na Chr.
		Op grond van bovenstaande is het aannemelijk dat er door overschrijffout(en) jaren ontbreken. Het gedeelte waar de kans op fouten het grootst is, is Gn.11:10-25. Want de grote overeen-

		komst tussen de verzen en het ontbreken van het aantal levensjaren bij het sterven, doen de kans op overschrijffouten sterk toenemen (vgl. Gn.5). Vandaar dat de extra levensjaren bij iemand uit dit gedeelte zijn geteld.]
2030	1944/'43	Terah leefde 130 jaren, en hij gewon Abram 374 jaren na de vloed. [In Hd.7:4 lezen we dat Abram uit Haran ging nadat zijn vader, die van 205 jaren was, was gestorven (Gn.11:32). In Gn. 12:4 lezen we dat hij toen een zoon van 75 jaren was. Dus moet Abram geboren zijn toen zijn vader van 130 jaren was. Terah leefde 70 jaren toen hij zijn oudste zoon, Haran, gewon (Gn.11:26).]
2100	1874/'73	De HEERE riep Abra(ha)m op om uit Ur der Chaldeeën te gaan en gaf hem de belofte toen hij 70 jaren oud was (Gn.12:1-3; Hd.7:2-4). [De belofte aan Abraham is 30 jaren voor het begin van de 400 jaren vreemdelingschap van zijn zaad gegeven (Gn. 15:13,14; Ex.6:3; Hd.7:6; Gl.3:8,14-17). En aangezien Abraham 100 jaren oud was toen Izak werd geboren, moet Abraham 70 jaren oud geweest zijn toen hij de belofte ontving (Gn.21:5). In Ex.12:40 staat dat de kinderen Israëls 430 jaren in Egypte gewoond hebben. Dat is niet juist. De vertaling van dit vers moet niet zijn "De tijd nu van de woning, die de kinderen Israëls in Egypte gewoond hebben, is vierhonderddertig jaren", maar "Nu was de woning van de kinderen Israëls, dat zij woonden in Egypte, vierhonderddertig jaren". Mozes bedoelt hier niet te zeggen dat de kinderen Israëls 430 jaren in Egypte gewoond hebben, maar dat zij 430 jaren na de belofte van de HEERE aan Abraham in Egypte woonden (Gl.3:16,17).]
2105	1869/'68	Terah, de vader van Abram, was 205 jaren oud toen hij stierf te Haran (Gn.11:32). ▪ Abram was 75 jaren oud toen hij uit Haran ging om naar het land Kanaän te gaan (Gn.12:4,5; Hd.7:4).
2129	1845/'44	Abram was 99 jaren oud toen zijn naam door God is gewijzigd in Abraham, en die van zijn vrouw Saraï in Sara (Gn.17).
2130	1844/'43	Abraham was 100 jaren oud toen hem zijn zoon Izak werd geboren (Gn.21:5).
2170	1804/'03	Izak was 40 jaren oud toen hij Rebekka zich tot vrouw nam (Gn.25:20).
2190	1784/'83	Izak was 60 jaren oud toen hij Ezau en Jakob gewon (Gn.25:26).
2205	1769/'68	Abraham was 175 jaren oud toen hij stierf (Gn.25:7).
2310	1664/'63	Izak was 180 jaren oud toen hij stierf (Gn.35:28,29).
2312	1662/'61	Acht jaren voordat Jakob in Egypte kwam werd Jozef door farao verhoogd toen hij 30 jaren oud was (Gn.41:40-46). ▪ In oktober 1662 v. Chr. begon het eerste Egyptische jaar van de 7 jaren van grote overvloed (Gn.41:29). [In het voorjaar van 1661 v. Chr. bracht Jozef het koren voor de eerste keer bijeen (Gn.41:47-49). Zie voor de farao die Jozef verhoogde, het document <i>De twaalfde dynastie</i> .]
2319	1655/'54	In oktober 1655 v. Chr. begon het eerste Egyptische jaar van de 7 jaren van hongersnood (Gn.41:30,54).
2320	1654/'53	In het tweede jaar van de hongersnood kwam Jakob, toen hij van 130 jaren was, met zijn ganse huis in Egypte aan (Gn.45:6,11; 47:1,9).
2337	1637/'36	Na 17 jaren in Egypte geleefd te hebben, stierf Jakob toen hij 147 jaren oud was (Gn.47:28).

2392	1582/'81	Jozef stierf toen hij 110 jaren geleefd had (Gn.50:22). [De kinderen Israëls waren toen 72 jaren in Egypte. En toen een nieuwe koning opstond die Jozef niet gekend had, begon de verdrukking (Ex.1:6-12; Gn.15:13). Zie voor de nieuwe koning die Jozef niet gekend had, het document <i>De twaalfde dynastie.</i>]
2449	1525/'24	Mozes werd geboren (Ex.6:19).
2529	1445/'44	Mozes was 80 jaren oud, en Aäron was 83 jaren oud, toen zij tot farao spraken (Ex.7:7–10:29).
2530	1444/'43	<p>Vierhonderddertig jaren (2530–2100=430) na de belofte van de HEERE aan Abraham, en 400 jaren (2530–2130=400) na het begin van het vreemdelingschap van het zaad van Abraham, trokken de kinderen Israëls uit Egypte, en ontvingen zij de wet (zie 1874/'73 v. Chr.). [Het vierde geslacht (Levi, Kehath, Amram, Aäron) na Jakob's vertrek uit Kanaän ging weer op weg naar Kanaän (Gn.15:16; Ex.6:15-19; Nm.26:58,59). De kinderen Israëls zijn dan 210 jaren in Egypte geweest (2530–2320=210). Tijdens de 210 jaren in Egypte waren de kinderen Israëls in aanraking gekomen met de Egyptische kalender. Deze kalender mochten zij niet aanhouden. Daarom zei de HEERE tot Mozes: "Deze zelfde maand zal u het hoofd der maanden zijn; zij zal u de eerste van de maanden van het jaar zijn" (Ex.12:2). Zie voor de oorspronkelijke Bijbelse kalender het document <i>De kalenders in de Bijbel</i>, en voor de verschillende wijzen waarop jaren geteld worden het document <i>Dagen en jaren.</i>]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Op de veertiende dag van de eerste maand {1/2 april; dag 1} slachtte de ganse gemeente der vergadering van Israël een volkomen lam (het pascha) tussen de twee avonden (Ex.12:5,6). [Als de zon over zijn hoogste punt heen is dan is de dag gekeerd en nadert de eerste avond (in Ri.19:9 en Lk.24:29 niet 'gedaald', maar 'gekeerd'). De eerste avond begint als de zon 3 uren over zijn hoogste punt heen is. De tweede avond begint als de zon 6 uren over zijn hoogste punt heen is en onder de horizon verdwijnt. Tussen die twee beginpunten moest het pascha bereid worden (slachten en braden), zodat het aan het einde van de veertiende, en in de nacht van de vijftiende dag van de eerste maand, gegeten kon worden (Ex.12:8-10,18; Lv.23:5-7). In de Bijbel wordt de tijd waarop het pascha bereid moest worden niet alleen weergegeven met 'tussen de twee avonden', maar ook met 'in de (eerste) avond' (Joz.5:10, niet 'hielden', maar 'bereidden'), 'tegen' of 'aan' de (tweede) avond' (Dt.16:4), en 'als de zon ondergaat' (Dt.16:6). De eerste dag van de eerste maand was 19/20 maart, dag 2 van de week.] ▪ Zoals de HEERE voorzegt had (Ex.12:17), leidde Hij de kinderen Israëls in de nacht die daarop volgde, de nacht van de vijftiende dag van de eerste maand {2/3 april; dag 2}, uit Egypte (Ex.12:41,42; Nm.33:3). [De vijftiende dag van de eerste maand was de dag van de lente-equinox. Dag en nacht zijn niet precies even lang op de dag van de lente-equinox. Want de dag waarop dag en nacht elk 12 uur zijn vindt enkele dagen vóór de lente-equinox, en enkele dagen na de herfstequinox, plaats. De specifieke data zijn verschillend voor verschillende breedtes. Op de dag van een equinox gaat het geometrische middelpunt van de zon de evenaar over, en is dit punt overal op de aarde 12 uren boven de horizon. Het tijdstip waarop in Egypte het geometrisch middelpunt van de zon de evenaar overging was om-

trent middernacht (lokale tijd GMT +125), toen de HEERE de huizen van de kinderen Israels voorbijging, en de eerstgeborenen van de Egyptenaren sloeg (Ex.12:12,27,29). Zie het document *Delta T* voor meer informatie over de lente-equinox.]

<http://aa.usno.navy.mil/faq/docs/equinoxes.php>

- Op de vijftiende dag van de tweede maand {2/3 mei; dag 4}, kwam het volk Israël in de woestijn Sin, die is tussen Elim en tussen Sinai, en op dezelfde dag maakte de HEERE bekend, dat Hij de volgende morgen hen voedsel (manna) zou geven (Ex. 16:1). [Zie voor de lokatie van de zee waar het volk Israël doorging het document *De Rode zee*.]
- Op de derde nieuwe maan, dat is de eerste dag van de derde maand {18/19 mei; dag 6}, trok het volk Israël op uit Rafidim, dat in het gebergte Horeb lag (Ex.17:1-6). Op dezelfde dag kwamen zij in de woestijn Sinai en legerden zich aldaar tegenover de berg Sinai in het gebergte Horeb (Ex.19:1,2). [Het Hebreeuwse woord *hōdeš* dat in Ex.19:1 gebruikt wordt kan zowel met 'maand' als 'nieuwe maan' vertaald worden. In dit geval moet het met nieuwe maan vertaald worden, omdat Mozes naar die dag verwijst als hij spreekt over 'dezelfde dag'.]
- Nog op dezelfde kalenderdag klom Mozes de berg Sinai op om God te dienen, zoals God hem in het gebergte Horeb uit het midden van het braambos voorzegt had toen hij in het land Midian ten oosten van de Golf van Akaba woonde (Ex.2:15; 3:1-4, 12). En de HEERE zei tot Mozes van de berg, dat het volk tegen de derde kalenderdag bereid moest zijn, want de HEERE zou dan voor de ogen van al het volk afkomen, op de berg Sinai (Ex.19:9-11).
- Op de morgen van de derde dag van de derde maand {20/21 mei; dag 1}, kwam de HEERE af op de berg Sinai in vuur, en sprak de tien woorden (Ex.19:16–20:22).
- Vroeg op de morgen van de vierde dag van de derde maand {21/22 mei; dag 2}, klommen Mozes en Aäron opwaarts (niet tot boven op de berg), ook Nadab en Abihu, en zeventig van de oudsten van Israël. En zij zagen de God van Israël, en onder Zijn voeten als een werk van saffierstenen, en als de gestaltenis des hemels in Zijn klaarheid (Ex.24:9-11).
- Later op de morgen klom Mozes tot boven op de berg Gods (Ex.24:12-15). En een wolk bedekte de berg Sinai 6 dagen, van de morgen van de vierde dag tot de morgen van de tiende dag van de derde maand (Ex.24:16). [Zie voor informatie over de verschillende wijzen waarop dagen geteld worden het document *Dagen en jaren*.]
- Aan het begin van de zevende dag, op de morgen van de tiende dag van de derde maand {27/28 mei; dag 1}, hetwelk de vijfzigste kalenderdag (de pinksterdag) vanaf de dag van de eersttelingsgarve was, riep de HEERE Mozes uit het midden van de wolk (Ex.24:16; Lv.23:15,16). En het aanzien van de heerlijkheid des HEEREN was als een verterend vuur, op het opperste van die berg, in de ogen van de kinderen Israëls (Ex.24:17). [Zie het document *De eerste of de zevende dag?* waarin uitgelegd wordt welke sabbat bepalend is voor de dag van de eersttelingsgarve en de pinksterdag.]
- Bij het licht worden op de veertiende dag van de vierde maand {30 juni/1 juli; dag 7}, gaf de HEERE Mozes de twee stenen tafel-

- len, en kwam Mozes, na 40 dagen en 40 nachten op de berg te zijn geweest, de berg af (Ex.24:12,18; 32:5-7; Dt.9:10,11).
- 2531 1443/'42 In het tweede kalenderjaar na de uittocht van de kinderen Israëls uit Egypte werd op de eerste dag van de eerste maand {9/10 maart; dag 7} de tabernakel opgericht (Ex.40:2,17). [Dit werk dat op een sabbat werd gedaan was Gods wil (Mt.12:1-8; Jh.7:22,23; Nm.28:9,10; 1Kr.9:32).
- Nadat de tabernakel was opgericht, en de zon over zijn hoogste punt heen was, begon de 7 dagen durende wijding van altaar, heiligdom, en priesters (Ex.29; Lv.8).
 - Op de achtste dag van de eerste maand {16/17 maart; dag 7} bediende Aäron aan het begin van de achtste dag voor de eerste keer het priesterambt (Lv.9:1vv.). [De wekelijkse aflossing van de priesterdienst en Levitische wacht geschiedde altijd op een wekelijkse sabbat, net nadat tijdens het tweede dagdeel van 3 uren het morgenoffer was gebracht. Elke afdeling priesters deed dus 7 dagen dienst, van sabbat tot sabbat, gedurende 8 kalenderdagen (1Kr.9:25-27; 2Kr.23:8; 2Kg.11:5-9; Antiq. VII,14:7).].
- <http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- Op de veertiende dag van de eerste maand {22/23 maart; dag 6} bereidden (niet 'hielden') de kinderen Israëls het pascha tussen de twee avonden (Nm.9:1-5; zie ook 1444/'43 v. Chr.).
 - Op de eerste dag van de tweede maand {8/9 april; dag 2} gaf de HEERE de opdracht om de mannen van 20 jaren oud en daarboven te tellen (Nm.1:1-3).
 - Op de twintigste dag van de tweede maand {27/28 april; dag 7}, 49 dagen na het oprichten van de tabernakel, vertrok het volk Israël vanuit de woestijn Sinaï naar de woestijn Paran (Nm.10:11,12).
 - In de dagen van de eerste vruchten van de wijndruiven (waarschijnlijk in de zesde maand, Nm.13:20,23) werden de twaalf verspieters uit de woestijn Paran gezonden (Nm.13:1-3). [Kaleb was toen 40 jaren oud (Joz.14:7)].
 - Ten einde van 40 dagen keerden de verspieters terug naar de woestijn Paran, naar Kades-Barnéa (Nm.13:25,26). [Kort daarna vertrok het volk Israël uit Kades-Barnéa (Dt.1:19–2:1).]
- 2569 1405/'04 In het veertigste kalenderjaar na de uittocht van de kinderen Israëls uit Egypte stierf Aäron op de eerste dag van de vijfde maand {6/7 juli; dag 6} toen hij 123 jaren oud was (Nm.20:22-29; 33:38,39). [De eerste dag van de eerste maand was 8/9 maart, dag 5 van de week.]
- Omtrent de zesde maand trok het volk Israel over de beek Zered (Nm.21:1-13; 33:40-44). [Dit geschiedde 38 jaren na hun vertrek uit Kades-Barnéa (Dt.2:14).]
 - Op de eerste dag van de elfde maand {29/30 dec.; dag 7} sprak Mozes tot de kinderen Israëls (Dt.1:3). Kort daarna stierf Mozes toen hij 120 jaren oud was (Dt.34:5-8).
- 2570 1404/'03 In het eenenveertigste kalenderjaar na de uittocht van de kinderen Israëls uit Egypte, op de tiende dag van de eerste maand {5/6 maart; dag 3}, trok het volk Israël door de Jordaan (Joz.4:19). [De eerste dag van de eerste maand was 24/25 februari, dag 1 van de week.]

- Op de veertiende dag van de eerste maand {9/10 maart; dag 7} bereidden (niet 'hielden') zij het pascha in de (eerste) avond (Joz.5:10; zie ook 1444/'43 v. Chr.).
 - De volgende dag, de vijftiende dag van de eerste maand {10/11 maart; dag 1}, aten zij van de opbrengst (niet 'overjarig koren') van het land, zowel ongezuurde broden als gerooste aren (Joz.5:11 en vgl. Nm.33:3). [Volgens Leviticus 23 vers 10 t/m 14 mocht pas van het koren van het land gegeten worden als de eerstelingsgarve door de priester was bewogen op de dag na een wekelijkse sabbat. Daarom moet in dit jaar de vijftiende dag van de eerste maand dag 1 van de week zijn. Zie het document *De eerste of de zevende dag?* waarin uitgelegd wordt welke sabbat bepalend is voor de dag van de eerstelingsgarve en de pinksterdag.]
2576	1398/'97	Kaleb kreeg zijn erfdeel toen hij 85 jaren oud was (Joz.14:7,10).
2577	1397/'96	Zeven jaren nadat het volk Israël het land Kanaän was binnengetrokken, hadden alle stammen van het volk Israël hun erfdeel in het land Kanaän van God gekregen (Joz.19:49-51; 21:43-45).
- Nu de HEERE het volk Israël het land gegeven had, begon op de dag van de herfstequinox het eerste jaar van een cyclus van 49 jaren. [Het eerste jaar was 1397H/'96 v. Chr. De letter 'H' achter het eerste jaartal geeft aan dat het om het zonnejaar van herfstequinox 1397 tot herfstequinox 1396 v. Chr. gaat. Want zoals in het document *De kalenders in de Bijbel* is te lezen zijn sabbats- en jubeljaren zonnejaren van herfstequinox tot herfstequinox. Elk zevende jaar moest voor het land een sabbat der rust zijn (Lv.25:1-7). En elk vijftigste jaar, hetwelk het eerste jaar was van een nieuwe cyclus van 49 jaren, moest een jubeljaar zijn (Lv. 25:8-13).]
2927	1047/'46	Saul werd koning over Israël (1Sm.10:1,24).
- Saul regeerde 40 jaren (Hd.13:21).
 - Saul's eerste regeringsjaar was 1047H/'46 v. Chr. [De letter 'H' achter het eerste jaartal geeft aan dat het om het zonnejaar van herfstequinox 1047 tot herfstequinox 1046 v. Chr. gaat. Want het zonnejaar van herfstequinox tot herfstequinox gebruikte het volk Israël niet alleen voor sabbats- en jubeljaren, maar ook voor regeringsjaren. Werd iemand vóór de lente-equinox koning dan telde men zijn eerste regeringsjaar vanaf de voorafgaande herfstequinox, en werd iemand na de lente-equinox koning dan telde men zijn eerste regeringsjaar vanaf de navolgende herfstequinox. Zie het document *Dagen en jaren* voor de Schriftgegevens waaruit dit is afgeleid.]
2967	1007/'06	David werd na de lente-equinox, aan het begin van het kalenderjaar 1007/'06 v. Chr., koning over Juda te Hebron nadat Saul kort daarvoor was gestorven (1Sm.28:1; 31:1-6, en zie 2Sm.11:1; 2Sm.2:1-4;).
- Nadat David 6 maanden had geregeerd begon met de herfstequinox zijn eerste regeringsjaar te Hebron, alwaar hij 7 jaren regeerde (1Kg.2:11). [In totaal was David dus 7 jaren en 6 maanden koning te Hebron (2Sm.2:11).]
 - Davids eerste regeringsjaar te Hebron was 1007H/'06 v. Chr.
 - David regeerde 33 jaren te Jeruzalem (1Kg.2:11).
 - Davids eerste regeringsjaar te Jeruzalem was 1000H/999 v. Chr.

3005	969/'68	<p>David maakte Salomo <i>onderkoning</i> (<i>melek</i>) over Israël en Juda (1Kr.23:1; 1Kg.1:43-46). [Omdat het Hebreeuwse woord <i>melek</i> voor koningen, onderkoningen, vazalkoningen en marionetkoningen wordt gebruikt, bepaald de context de vertaling.]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Salomo regeerde 40 jaren (1Kg.11:42). ▪ Salomo's eerste regeringsjaar was 969H/'68 v.Chr. [Salomo werd koning over Israël en Juda nadat David in 968H/'67 v. Chr. was gestorven (1Kr.29:22). Zie voor de vader van Salomo's Egyptische vrouw het document <i>De chronologie van Egypte</i>.]
3009	965/'64	<p>In het vierhonderdachtigste kalenderjaar na de uittocht van de kinderen Israëls uit Egypte begon Salomo op de tweede dag van de tweede maand Ziv {4/5 april; dag 1}, dat is aan het begin van de tweede helft van Salomo's vierde regeringsjaar, het huis des HEEREN te bouwen (1Kg.6:1; 2Kr.3:2). [De eerste dag van de eerste maand was 4/5 maart, dag 5 van de week.]</p>
3015	959/'58	<p>In het vierhonderdzesentachtigste kalenderjaar na de uittocht van de kinderen Israëls uit Egypte was in de achtste maand Bul, dat is aan het begin van Salomo's elfde regeringsjaar, het huis des HEEREN voltooid. [Alzo heeft Salomo 7 kalenderjaren daaraan gebouwd (1Kg.6:38).]</p>
3017	957/'56	<p>Aan het einde van Salomo's twaalfde regeringsjaar begon op de achtste dag van de zevende maand {8/9 sept.; dag 7}, rond het midden van de dag, de 7 dagen durende inwijding van het altaar (2Kr.7:9; Ex.29:36,37). [De eerste dag van de eerste maand was 5/6 maart, dag 2 van de week.]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Op de vijftiende dag van de zevende maand {15/16 sept; dag 7} eindigde rond het midden van de dag de 7 dagen durende inwijding van het altaar, en begon het 7 dagen durende loofhuttenfeest (2Kr.7:9; Lv.23:34). [Het 7 dagen durende loofhuttenfeest wordt dus gedurende 8 kalenderdagen gehouden.] ▪ Op de tweeëntwintigste dag van de zevende maand {22/23 sept.; dag 7} eindigde rond het midden van de dag het 7 dagen durende loofhuttenfeest, en begon de achtste afsluitende dag (2Kr.7:9; Lv.23:36). ▪ Op de drieëntwintigste dag van de zevende maand {23/24sept.; dag 1} liet Salomo aan het einde van de achtste dag het volk gaan (1Kg.8:66; 2Kr.7:10). [Enkele dagen later begon met de herfstequinox het sabbatsjaar 957H/'56 v. Chr.]
3044	930/'29	<p>De scheuring van het koninkrijk (1Kg.12:1-20).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rehabeam werd koning over Juda nadat Salomo in de eerste helft van 930H/'29 v. Chr. was gestorven. ▪ Rehabeam regeerde 17 jaren (1Kg.14:21). ▪ Rehabeam's eerste regeringsjaar was 930H/'29 v. Chr. [Zie voor informatie over Sisak, die in het vijfde regeringsjaar van Rehabeam tegen Jeruzalem optrok, het document <i>De chronologie van Egypte</i>.] ▪ Jerobeam werd koning over Israël kort nadat Rehabeam koning was geworden. ▪ Jerobeam regeerde 22 jaren (1Kg.14:20). ▪ Jerobeam's eerste regeringsjaar was 930H/'29 v. Chr.
3046	928/'27	<p>Jerobeam voerde in Israël de dienst der gouden kalveren in (1Kg.12:26-33). [Het eerste kalenderjaar van de ongerechtigheid van het huis Israëls was dus 928/'27 v. Chr. (Eze.4:4,5).]</p>

- 3061 913/'12 Abiam werd aan het begin van het achttiende regeringsjaar van Jerobeam koning over Juda nadat Rehabeam aan het einde van 914H/'13 v. Chr. was gestorven (1Kg.15:1).
- Abiam regeerde 3 jaren (1Kg.15:2).
 - Abiam's eerste regeringsjaar was 913H/'12 v. Chr.
- 3063 911/'10 Asa werd in de eerste helft van het twintigste regeringsjaar van Jerobeam koning over Juda (1Kg.15:9).
- Asa regeerde 41 jaren (1Kg.15:10).
 - Asa's eerste regeringsjaar was 911H/'10 v. Chr.
- 3064 910/'09 Jerobeam maakte Nadab in de eerste helft van het tweede regeringsjaar van Asa *onderkoning* over Israël (1Kg.15:25).
- Nadab regeerde 2 jaren (1Kg.15:25).
 - Nadab's eerste regeringsjaar was 910H/'09 v. Chr. [Nadab werd koning over Israël nadat Jerobeam in de eerste helft van 909H/'08 v. Chr. was gestorven.]
- 3065 909/'08 Baësa werd in de eerste helft van het derde regeringsjaar van Asa koning over Israël (1Kg.15:28).
- Baësa regeerde 24 jaren (1Kg.15:33).
 - Baësa's eerste regeringsjaar was 909H/'08 v. Chr.
- 3078 896/'95 In het vijftiende regeringsjaar van Asa, op de derde nieuwe maan, dat is op de eerste dag van de derde maand {20/21 mei, dag 7}, vergaderde het volk zich te Jeruzalem. En op die dag offerden zij de HEERE van de roof (2Kr.15:10-11). [De eerste dag van de eerste maand was 21/22 maart, dag 3 van de week. Zie voor informatie over Zerah, die tegen Asa uittrok, het document *De chronologie van Egypte*.]
- 3088 886/'85 Ela werd in de eerste helft van het zesentwintigste regeringsjaar van Asa koning over Israël (1Kg.16:8).
- Ela regeerde 2 jaren (1Kg.16:8).
 - Ela's eerste regeringsjaar was 886H/'85 v. Chr.
- 3089 885/'84 Zimri werd in de eerste helft van het zevenentwintigste regeringsjaar van Asa koning over Israël (1Kg.16:10).
- Zimri regeerde 7 dagen (1Kg.16:15).
 - Omri en Tibni werden beiden koning over Israël nadat Zimri was gestorven (1Kg.16:16-22).
 - Omri regeerde 12 jaren (1Kg.16:23).
 - Omri's eerste regeringsjaar was 885H/'84 v. Chr.
 - Omri werd alleen koning over Israël nadat Tibni in het eenendertigste regeringsjaar van Asa was gestorven (1Kg.16:23).
- 3100 874/'73 Achab werd in de eerste helft van het achtendertigste regeringsjaar van Asa koning over Israël (1Kg.16:29).
- Achab regeerde 22 jaren (1Kg.16:29).
 - Achab's eerste regeringsjaar was 874H/'73 v. Chr.
- 3104 870/'69 Josafat werd in de tweede helft van het vierde regeringsjaar van Achab koning over Juda (1Kg.22:41).
- Josafat regeerde 25 jaren (1Kg.22:42).
 - Josafat's eerste regeringsjaar was 870H/'69 v. Chr.
- 3120 854/'53 Achab maakte in de eerste helft van het zeventiende regeringsjaar van Josafat Ahazia *onderkoning* over Israël, vanwege Assyrische dreiging (1Kg.22:52). [Salmaneser III, de koning van Assyrië, trok aan het begin van zijn zesde regeringsjaar (853/'52 v. Chr.) naar het westen.]
- <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 5,9)
 - <http://rbedrosian.com/Classic/Luck/arabtoc.html> (annalen)
 - Ahazia regeerde 2 jaren (1Kg.22:52).

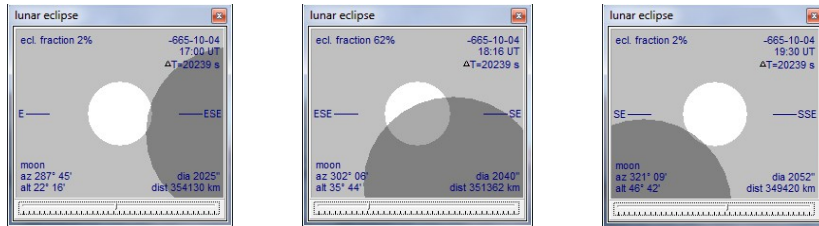
- Ahazia's eerste regeringsjaar was 854H/'53 v. Chr. [Ahazia werd koning over Israël nadat Achab in de eerste helft van 853H/'52 v. Chr. in de strijd tegen de Syriërs was omgekomen (1Kg.22:1-40).]
- Josafat maakte, om dezelfde reden als Achab, Joram in de eerste helft van het eerste regeringsjaar van Ahazia (tijdelijk *onderkoning* over Juda (2Kg.1:17).
- Joram's eerste regeringsjaar van zijn tijdelijke regering van waarschijnlijk 2 jaren was 854H/'53 v. Chr.
- 3121 853/'52 Joram werd in de eerste helft van het tweede regeringsjaar van Joram, de zoon van Josafat, koning over Israël (2Kg.1:17).
- Joram regeerde 12 jaren (2Kg.3:1).
- 3125 849/'48 ▪ Joram's eerste regeringsjaar was 853H/'52 v. Chr.
- Josafat maakte Joram in de eerste helft van het vijfde regeringsjaar van Joram, de zoon van Achab, *onderkoning* over Juda (2Kg.8:16).
- Joram regeerde 8 jaren (2Kg.8:17).
- Joram's eerste regeringsjaar was 849H/'48 v. Chr. [Joram werd koning over Juda nadat Josafat in 846H/'45 v. Chr. was gestorven.]
- 3132 842/'41 Ahazia werd in de tweede helft van het elfde regeringsjaar van Joram, de koning van Israël, *onderkoning* over Juda (2Kg.9:29; 2Kr.21:21:18-20). [Dat Joram, de koning van Juda, Ahazia *onderkoning* maakte hield waarschijnlijk verband met Joram's ziekte.]
- Ahazia regeerde 1 jaar (2Kg.8:26).
- Ahazia's regeringsjaar was 842H/'41 v. Chr. [Ahazia werd koning over Juda, nadat Joram, de koning van Juda, in de eerste helft van het twaalfde regeringsjaar van Joram, de koning van Israël, was gestorven (2Kg.8:25).]
- Jehu doodde Joram, de koning van Israël, en Ahazia, de koning van Juda (2Kg.9:14-27).
- Jehu werd in de eerste helft van het regeringsjaar van Ahazia koning over Israël (2Kg.9:2-3,13,21-27).
- Jehu regeerde 28 jaren (2Kg.10:36).
- Jehu's eerste regeringsjaar was 842H/'41 v. Chr.
- Athalia begon over Juda te regeren (2Kg.11:1-3).
- Athalia regeerde 7 jaren (2Kg.11:1-12:1)
- Athalia's eerste regeringsjaar was 842H/'41 v. Chr.
- 3133 841/'40 Salmaneser, de koning van Assyrië, trok aan het begin van zijn achttiende regeringsjaar naar het westen en ontving geschenken van Jehu.
- <http://rbedrosian.com/Classic/Luck/arabtoc.html> (annalen)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Shalmaneser_III
- 3138 836/'35 Joas werd in de eerste helft van het zevende regeringsjaar van Jehu koning over Juda (2Kg.12:1).
- Joas regeerde 40 jaren (2Kg.12:1).
- Joas' eerste regeringsjaar was 836H/'35 v. Chr.
- 3160 814/'13 Joahaz werd aan het begin van het drieëntwintigste regeringsjaar van Joas koning over Israël nadat Jehu aan het eind van zijn achtentwintigste regeringsjaar was gestorven (2Kg.13:1).
- Joahaz regeerde 17 jaren (2Kg.13:1).
- Joahaz' eerste regeringsjaar was 814H/'13 v. Chr.

- 3175 799/'98 Joas werd in de tweede helft van het zevenendertigste regeringsjaar van Joas, de koning van Juda, *onderkoning* over Israël (2Kg.13:10).
- Joas regeerde 16 jaren (2Kg.13:10).
 - Joas' eerste regeringsjaar was 799H/'98 v. Chr. [Joas werd koning over Israël nadat Joahaz in 798H/'97 v. Chr. was gestorven.]
- 3176 798/'97 Amazia werd in de eerste helft van het tweede jaar van Joas, de koning van Israël, *onderkoning* over Juda (2Kg.14:1).
- Amazia regeerde 29 jaren (2Kg.14:2).
 - Amazia's eerste regeringsjaar was 798H/'97 v. Chr.
 - Amazia werd koning over Juda nadat Joas in 797H/'96 v. Chr. was gestorven.
- 3190 784/'83 Jerobeam II werd in de eerste helft van het vijftiende regeringsjaar van Amazia koning over Israël (2Kg.14:23).
- Jerobeam regeerde 41 jaren (2Kg.14.23).
 - Jerobeam's eerste regeringsjaar was 784H/'83 v. Chr. [Na de dood van Jerobeam was er geen koning van Israël totdat Zacharia in 719/'18 v. Chr. koning over Israël werd.]
- 3205 769/'68 Amazia stierf 15 jaren na de dood van Joas, de koning van Israël (2Kg.14:17-19). [Na de dood van Amazia was er geen koning van Juda totdat Azaria in 757/'56 v. Chr. koning over Juda werd. Vandaar dat het boek Hosea voor deze tijd naar een koning van Israël (Jerobeam II) verwijst, in plaats van naar een koning van Juda (Hs.1:1).]
- 3217 757/'56 Azaria (Uzzia) werd, toen hij zestien jaren oud was, in de tweede helft van het zevenentwintigste regeringsjaar van Jerobeam koning over Juda (2Kg.14:21; 15:1).
- Azaria regeerde 52 jaren (2Kg.15:2).
 - Azaria's eerste regeringsjaar was 757H/'56 v. Chr.
- 3255 719/'18 Zacharia werd aan het einde van het achtendertigste regeringsjaar van Azaria koning over Israël (2Kg.15:8). [De vertaling "in het achtendertigste jaar van Azaria, de koning van Juda, regeerde Zacharia, de zoon van Jerobeam, over Israël te Samaria, zes maanden" is onjuist. Vergelijk bijvoorbeeld de Hebreeuwse tekst met 2Kg.15:17.]
- Zacharia regeerde 6 maanden (2Kg.15:8).
- 3256 718/'17 Sallum werd aan het einde van de eerste helft van het negenendertigste regeringsjaar van Azaria koning over Israël (2Kg.15:13).
- Sallum regeerde één volle maand (2Kg.15:13).
 - Menahem werd aan het begin van de tweede helft van het negenendertigste regeringsjaar van Azaria koning over Israël (2Kg.15:17).
 - Menahem regeerde 10 jaren (2Kg.15:17).
 - Menahem's eerste regeringsjaar was 718H/'17 v. Chr.
 - Pul, de *onderkoning* van Assyrië, kwam tegen het land, en Menahem gaf hem duizend talenten zilver, opdat zijn hand met hem zou zijn, om het koninkrijk in zijn hand te sterken (2Kg.15:19-20). [Pul werd omtrent 726/'25 v. Chr. onderkoning.]
- 3266 708/'07 Pekahia werd in de eerste helft van het vijftigste regeringsjaar van Azaria koning over Israël (2Kg.15:23).
- Pekahia regeerde 2 jaren (2Kg.15:23).
 - Zijn eerste regeringsjaar was 708H/'07 v. Chr.

- 3268 706/'05 Pekah werd in de eerste helft van het tweeënvijftigste regeringsjaar van Azaria koning over Israël (2Kg.15:27).
- Pekah regeerde 20 jaren (2Kg.15:27).
 - Pekah's eerste regeringsjaar was 706H/'05 v. Chr.
- 3269 705/'04 Jotham werd in de eerste helft van het tweede regeringsjaar van Pekah koning over Juda nadat Azaria aan het einde van zijn tweeënvijftigste regeringsjaar was gestorven (2Kg.15:32).
- Jotham regeerde 16 jaren (2Kg.15:33).
 - Jotham's eerste regeringsjaar was 705H/'04 v. Chr.
- 3277 697/'96 Pul, de onderkoning van Assyrië, werd in de tweede maand koning over Assyrië en nam de troonnaam Tiglath-Pilezer aan. [In 1Kr.5:26 moet niet vertaald worden met 'en' de geest van Tiglath-Pilezer, maar met 'te weten' de geest van Tiglath-Pilézer.]
- Tiglath-Pilezer III was 18 jaren koning.
 - Tiglath-Pilezer's eerste jaar als koning was 696/'95 v. Chr.
- 3284 690/'89 Achaz werd in de eerste helft van het zeventiende regeringsjaar van Pekah koning over Juda (2Kg.16:1).
- Achaz regeerde 16 jaren (2Kg.16:2).
 - Achaz' eerste regeringsjaar was 690H/'89 v. Chr.
- 3287 687/'86 Rezin, de koning van Syrië, en Pekah, de koning van Israël, sloegen Achaz (2Kr.28:5-15).
- Ter zelfder tijd zond Achaz boden tot de koningen van Assyrië, dat zij hem helpen zouden (2Kr.28:16). [Behalve Tiglath-Pilezer was er nog een (onder)koning van Assyrië. Zie het document *De Assyrische koningen.*]
- 3288 686/'85 Rezin en Pekah belegerden Achaz te Jeruzalem (2Kg.16:5).
- Jesaja profeteerde: "en binnen nog vijfenzestig jaren zal Efraïm verbroken worden, dat het geen volk is." (Js.7:1-9).
 - Rezin en Pekah vermochten niet met strijden, omdat Tiglath-Pilezer in het elfde jaar dat hij koning was naar het westen kwam (2Kr.28:5-15; 2Kg.16:5). [Omdat in de Assyrische eponiemen-lijst tussen Ashur-nirari V en Tiglath-Pilezer III 48 jaren ontbreken, zijn de jaartallen bij Tiglath-Pilezer en zijn opvolgers onjuist. Zie voor meer informatie het document *De Assyrische koningen.*]
 - <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 9)
 - Tiglath-Pilezer nam in het twintigste regeringsjaar van Pekah Ijon in, en Abel-Beth-Maächa, en Janoah en Kedes, en Hazor, en Gilead, en Galiléa, het ganse land van Nafthali; en hij voerde hen weg naar Assyrië (2Kg.15:29; 1Kr.5:26).
 - Hosea maakte een samenzwering tegen Pekah en doodde hem (2Kg.15:30).
 - Tiglath-Pilezer maakte in de eerste helft van het twintigste regeringsjaar van Jotham Hosea *marionet*koning over Israël (2Kg.15:30). [Waarschijnlijk werd liever aan de al overleden Jotham gerefereerd dan aan de nog levende Achaz, vanwege Achaz' slechtheid (2Kr.28:22-25).]
- 3290 684/'83 Tiglath-Pilezer nam in het dertiende jaar dat hij koning was Damascus in (2Kg.16:9).
- <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 9)
- 3295 679/'78 Salmaneser werd koning over Assyrië nadat Tiglath-Pilezer in de tiende maand Tebeth (Tebetu) was gestorven.
- <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 16)
 - Salmaneser V regeerde 7 jaren. De eerste 5 jaren alleen, en de laatste 2 jaren samen met zijn opvolger Sargon.

- Salmaneser's eerste regeringsjaar was 678/'77 v. Chr.
 - Hosea werd in de eerste helft van het twaalfde regeringsjaar van Achaz koning over Israël nadat hij gehoord had dat zijn heer, Tiglath-Pilezer, was gestorven (2Kg.17:1).
 - Hosea regeerde 9 jaren (2Kg.17:1).
 - Hosea's eerste regeringsjaar was 679H/'78 v. Chr.
 - Salmaneser trok tegen Hosea op; en Hosea werd zijn knecht, dat hij hem een geschenk gaf (2Kg.17:3).
- 3298 676/'75 Hizkia werd in de tweede helft van het derde regeringsjaar van Hosea *onderkoning* over Juda (2Kg.18:1).
- Hizkia regeerde 29 jaren (2Kg.18:2).
 - Hizkia's eerste regeringsjaar was 676H/'75 v. Chr.
- 3299 675/'74 Hizkia werd koning over Juda nadat Achaz in de eerste helft van 675H/'74 v. Chr. was gestorven.
- Hizkia's eerste jaar als koning was 675H/'74 v. Chr. [Hizkia was 25 jaren oud toen hij in 675/'74 v. Chr. koning werd (2Kg.18:2). Zijn vader Achaz moet dus 10 jaren oud geweest zijn toen Hizkia geboren werd, want Achaz was in 690/'89 v. Chr. 20 jaren oud toen hij koning werd (2Kg.16:2). Tien jaren is zeer jong, maar niet onmogelijk. Want het is bekend dat jongens wel vaker op deze leeftijd vader werden. (Als Achaz aan het begin van een kalenderjaar geboren is, dan was hij naar onze rekening van levensjaren bijna 11 jaren oud toen Hizkia geboren werd.)]
- 3300 674/'73 In het eerste jaar dat Hizkia koning was (niet 'van zijn regering'), op de eerste dag van de eerste maand {26/27 maart; dag 5}, begonnen, rond het midden van de dag, de priesters en Levieten zich te heiligen (2Kr.29:4,5).
- Zeven dagen later, op de achtste dag van de eerste maand {2/3 april; dag 5}, eindigden rond het midden van de dag de 7 dagen durende heiliging van de priesters en Levieten. [Daarna heiligden zij het huis des HEEREN in 8 dagen (2Kr.29:17-19).]
 - Op de achtste dag, op de zestiende dag van de eerste maand {10/11 april; dag 6}, eindigden zij met het heiligen van het huis des HEEREN.
 - De volgende morgen, op de zeventiende dag van de eerste maand {11/12 april; dag 7}, hetwelk een sabbatdag was, ging Hizkia op in het huis des HEEREN (2Kr.29:20).
 - So (afk. van Sabako) werd in 674 v. Chr. koning over Kusch (noord Soedan) en zuid Egypte nadat zijn broer en voorganger Piye was gestorven (2Kg.17:4).
 - So (Sabako) is in het veertiende of vijftiende regeringsjaar van Sargon (660/'59 of 659/'58 v. Chr.) gestorven, na 15 of 16 jaren geregeerd te hebben. [De regeringsjaren werden in deze tijd inclusief per Egyptisch kalenderjaar geteld.]
<http://en.wikipedia.org/wiki/Shabaka>
 - Salmaneser maakte in zijn vijfde regeringsjaar (zijn broer?) Sargon *onderkoning* over Assyrië.
 - Sargon II regeerde 17 jaren.
 - Sargon's eerste regeringsjaar was 673/'72 v. Chr.
<http://www.livius.org/cg-chronicles/chron00.html> (CM 9,16,17)
 - So (Sabako) veroverde aan het begin van zijn tweede regeringsjaar (febr./mrt. 673 v. Chr.) noord Egypte, en werd koning over geheel Egypte.

- 3301 673/'72 Merodach-Baladan (Marduk-apla-iddina II) werd vóór de lente-equinox, aan het begin van het kalenderjaar 673/'72 v. Chr., koning over Babel.
- Merodach-Baladan regeerde 12 jaren.
 - Merodach-Baladan's eerste regeringsjaar was 673/'72 v. Chr. <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 16)
 - Salmaneser ontdekte een samenzwering in Hosea, dat hij tot So, de koning van Egypte, boden gezonden had, en het geschenk aan de koning van Assyrië niet als te voren van jaar tot jaar opbracht (2Kg.17:4).
 - Salmaneser kwam (Sargon kwam gelijk of kort daarna) aan het begin van het vierde regeringsjaar (okt./nov.) van koning Hizkia (dat was het zevende regeringsjaar van Hosea) op naar Samaria, en belegerde het (2Kg.17:4-5; 2Kg.18:9).
- 3302 672/'71 Sargon werd koning over Assyrië nadat Salmaneser in zijn zevende regeringsjaar was gestorven.
- Sargon's eerste jaar als koning was 671/'70 v. Chr. [Zijn jaren werden zowel vanaf het jaar dat hij onderkoning werd, als vanaf het jaar dat hij koning werd, geteld. Een voorbeeld daarvan is de Asdod expeditie die in zijn annalen in het elfde jaar, maar op zijn Ninevé Prisma in het negende jaar, is gedateerd.]
 - Sargon versloeg aan het begin van zijn tweede regeringsjaar het Egyptische leger van Sabako te Rafia bij Gaza. <http://rbedrosian.com/Classic/Luck/arabtoc.html> (annalen) http://www.ucl.ac.uk/sargon/downloads/zamazalova_crossroads.pdf
- 3303 671/'70 Teneinde van 3 kalenderjaren, tegen het einde van de eerste helft van het zesde regeringsjaar van Hizkia en het negende regeringsjaar van Hosea, nam het Assyrische leger van koning Sargon Samaria in (2Kg.18:10). [In de eponiemen-lijst staat dat Sargon in zijn derde regeringsjaar (is zijn eerste jaar als koning) een plaats binnentrok. De plaats(naam) is helaas onleesbaar, maar moet Samaria zijn.] <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 9)
- Sargon sloot Hosea op, bond hem in het gevangenhuis, en voerde Israël weg naar Assyrië, en deed ze wonen in Halah, en in Habor, aan de rivier Gozan, en in de steden der Meden (2 Kg.17:4-6).
- 3308 666/'65 Volgens het verslag van Sargon's achtste regeringsjaar geschiedde er in de maand september of oktober, juist voor de aanval op de stad Musasir ($\pm 37^\circ\text{N}$ / $\pm 44^\circ\text{E}$), een maansverduistering. [De zeer korte passage luidt: "Magur, heer van de kroon, continueerde (*ustanih*) de wake met betrekking tot de ondergang van Guti." Met andere woorden, de maansverduistering ging tijdens heel de wake door. Deze maansverduistering (max. $\pm 62\%$) geschiedde op 4 oktober, en begon in de eerste wake omtrent 19h55m en eindigde aan het begin van de tweede wake omtrent 22h25m (lokale tijd GMT +176). Te Musasir begon de eerste wake omtrent 18h20m en eindigde omtrent 22h05m. De betekenis van het Mesopotamische werkwoord waar *ustanih* een vorm van is, is 'continueren' (voortgaan).]

- <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 9)
<http://amor.cms.hu-berlin.de/~ossendrm/ustanih.pdf>
http://en.wikipedia.org/wiki/Gutian_people#cite_ref-8
- 3310 664/'63 Sargon maakte omtrent zijn tiende regeringsjaar zijn zoon Sanherib, die toen al bevelhebber (tartan) van het Assyrische leger was, *onderkoning* over Assyrië (2Kr.32:4; Js.20:1). [In 2Kg.18:17 gaat het om een tartan die van Sanherib het bevel over een deel van het Assyrische leger kreeg, want letterlijk vertaald luidt het begin van dit vers: "Evenwel zond de *onderkoning* van Assyrië *zijn* bevelhebber, en *zijn* hoofdofficier, en *zijn* stafofficier,"]
- 3311 663/'62 Sargon zond in zijn elfde regeringsjaar de bevelhebber (tartan), waarschijnlijk was dat Sanherib, naar Asdod (Js.20:1; 2Kr.32:4).
- <http://rbedrosian.com/Classic/Luck/arabtoc.html> (annalen)
- In de eerste helft van het veertiende jaar van Hizkia, omtrent de negende maand, begon Sanherib, de *onderkoning* van Assyrië, alle vaste steden van Juda in te nemen (Js.36:1).
 - Sanherib zond omtrent de tiende maand een zwaar heer naar Jeruzalem, terwijl hijzelf tegen Lachis streed (Js.36:2). [Tijdens de belegering van Jeruzalem werd Hizkia krank tot stervens toe (Js.38:1-6).]
 - Tirhaka, de *onderkoning* van Kusch (noord Soedan) en bevelhebber van het leger van koning So (Sabako), streedt omtrent de elfde maand tegen Sanherib (2Kg.19:9). [Tirhaka was een zoon van Piye, de voorganger van So (Sabako). Tirhaka was in deze tijd de derde heerser in het koninkrijk van So (vgl. Dn.5:16,29). De tweede heerser was Shebitku, een zoon van Piye of Sabako, die vanuit Thebes zuid Egypte bestuurde, terwijl So vanuit Memfis noord Egypte bestuurde. Tirhaka werd in 641 v. Chr. koning over Egypte en was 26 jaren koning van Egypte. Zijn stèle uit zijn vierentwintigste jaar als koning met als begrafenisdatum 23 Peret IV voor een Apis is van 13/14 sept. 618 v. Chr. (volle maan 14 sept. ±04h00m; De dubbele datum 13/14 sept. geeft hier de dag aan die begint met het boven de horizon verschijnen van de zon, omdat in Egypte de kalenderdag op dat moment begon). Zie voor meer informatie over Apis stèles noot 4 in het document *Het Perzische rijk (490/'89 – 331/'30 v. Chr.)*.]
<http://en.wikipedia.org/wiki/Shebitku>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Taharqa>
 - De HEERE gaf Hizkia aan het einde van de tiende maand een teken dat Hij hem gezond zou maken (2Kg.20:7-11). [Zie voor het teken dat op 12 januari 662 v. Chr. geschiedde het document *Hizkia's teken*. Verder gaf de HEERE nog een ander teken, nadat Sanherib tijdens de zaaitijd tegen alle vaste steden van Juda was opgekomen. Want in het veertiende regeringsjaar van Hizkia, het sabbatsjaar 663H/'62 v. Chr., zou men wat vanzelf gegroeid was eten, en in het tweede jaar, het jubeljaar 662H/'61

- v. Chr., wat daarvan weer uit zou sprouiten (2Kg.19:29-31; Js.37:30-32; Lv.25:11,20-22).
- Sanherib keerde omtrent de elfde maand met schaamte des aangezichts in zijn land weer nadat een engel des HEEREN honderdvijfentachtigduizend man in het leger van Assyrië gedood had (2Kg.19:35-36; 2Kr.32:21). [Uit de Assyrische verslagen van militaire campagnes blijkt een grote mate van persoonsverheerlijking. Want brieven van de bevelhebbers (tartan) aan hun koning en de annalen van de koningen tonen dat de Assyrische koning de daden van zijn bevelhebber aan zichzelf toeschreef, zelfs wanneer hij al de tijd thuis was. Verder valt op dat overwinningen breed worden uitgemeten en niet van overdrijvingen zijn ontbloot (vgl. 2Kg.18:19–19:4), en dat nederlagen verdraaid worden weergegeven of geheel worden weggelaten om de beschamende waarheid te verbergen. Sargon deed dit laatste met de desastreus afgelopen campagne tegen Juda, die Sanherib in zijn naam had geleid. Maar Sanherib, trots op de overwinningen over de vele vaste steden van Juda, heeft later toen hij koning was het succesvolle gedeelte van die campagne zodanig aan laten passen dat ze in de annalen van zijn vierde regeringsjaar opgenomen konden worden. Op de Taylor Prisma staat dit gedeelte bij de derde campagne.]
<http://www.kchanson.com/ANCDPCS/meso/sennprism1.html>
<http://rbedrosian.com/Classic/Luck/arabtoc.html> (annalen)
http://www.archive.org/stream/assyrianhistorio00olmsrich/assyrianhistorio00olmsrich_djvu.txt
<http://www.redatedkings.com/download/Redating.pdf> (blz.157/58)
- 3312 662/61 Merodach-Baladan (Marduk-apla-iddina), de koning van Babel, zond brieven en een geschenk aan Hizkia toen hij gehoord had dat Hizkia krank was geweest en weer sterk geworden was (Js. 39:1,2; 2Kr.32:22,23).
- Sargon versloeg in zijn twaalfde regeringsjaar Merodach-Baladan (Marduk-apla-iddina).
<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 9,16,17)
- 3317 657/56 Sanherib werd in de vijfde maand koning over Assyrië nadat Sargon in zijn zeventiende regeringsjaar was gestorven.
<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 9)
- Sanherib was 23 jaren koning.
 - Sanherib's eerste jaar als koning was 656/55 v. Chr.
- 3326 648/47 Manasse werd koning over Juda nadat Hizkia in de eerste helft van zijn negenentwintigste regeringsjaar was gestorven.
- Manasse regeerde 55 jaren (2Kg.21:1).
 - Manasse's eerste regeringsjaar was 648H/47 v. Chr.
- 3340 634/33 Esarhaddon werd koning over Assyrië nadat Sanherib in zijn drieëntwintigste jaar als koning door zijn zonen Adrammelech en Sarezer was gedood (2Kg.19:37).
- Esarhaddon regeerde 12 jaren.
 - Esarhaddon's eerste regeringsjaar was 633/32 v. Chr. [Zie het document *Koning Esarhaddon regeerde van 634/33 tot 622/21 v. Chr.*]
- 3352 622/21 Esarhaddon stierf toen hij op weg was naar Egypte. [Toen Esarhaddon op weg naar Egypte waarschijnlijk weer velen uit het oosten mee naar Samaria voerde werd het woord vervuld dat Jesaja in 686/85 v. Chr. geprofeteerd had: "en binnen nog vijf-

enzestig jaren zal Efraïm verbroken worden, dat het geen volk is" (Js.7:8; 2Kg.17:24-41; Ezr. 4:2,10).]

<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM18)

3381 593/'92 Amon werd koning over Juda nadat Manasse in de tweede helft van zijn vijfenvijftigste regeringsjaar was gestorven.

- Amon regeerde 2 jaren (2Kg.21:19).

3383 591/'90 Josia werd koning over Juda nadat Amon in de tweede helft van zijn tweede regeringsjaar was gestorven.

- Josia regeerde 31 jaren (2Kg.22:1).

3396 578/'77 In de tweede helft van het dertiende regeringsjaar van Josia begon het Woord des HEEREN tot Jeremia te geschieden. [Het eerste kalenderjaar dat het Woord des HEEREN tot Jeremia geschiedde was dus 578/'77 v. Chr. (Jr.1:1,2).]

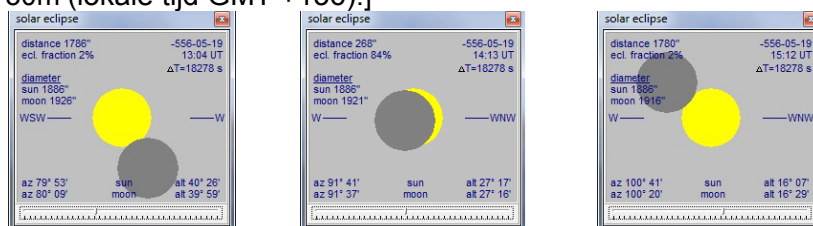
3400 574/'73 In de eerste helft van het achttiende regeringsjaar van Josia, toen Josia het land en het huis reinigde (niet 'gereinigd had'), werd het wetboek gevonden (2Kr.34:3-8,15).

3401 573/'72 Aan het begin van de tweede helft van het achttiende regeringsjaar van Josia bereidden (niet 'hielden') zij het pascha op de veertiende dag van de eerste maand (2Kr.35:1-19).

3411 563/'62 In het veertiende regeringsjaar van Nabopolassar, de koning van Babel en vader van Nebukadnezar, verwoestten de Meden, Babyloniërs en Scythians de stad Ninevé (Zf.1:1; 2:13). [Zie voor meer informatie over de koningen van Babel uit deze tijd het document *Het Nieuwe Babylonische rijk (577/'76 – 490/'89 v. Chr.)*.]

<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 22)

- Na de val van Ninevé trokken de Meden ten strijde tegen de Lydiërs, en volgens Herodotus (1,74 en 103) geschiedde er in het zesde jaar van die strijd, tijdens de slag bij de rivier de Halys (midden Turkije; ±40°N / ±34°E), een zonsverduistering waardoor het plotseling donker werd. [Deze zonsverduistering (max. ±84%) geschiedde op 19 mei 557 v. Chr., van omtrent 15h15m tot 17h30m (lokale tijd GMT +136).]

<http://www.gutenberg.org/files/2707/2707-H/book1.htm>

<http://eclipse.gsfc.nasa.gov/SEatlas/SEatlas-1/SEatlas-0559.GIF>

3413 561/'60 Necho werd begin 560 v. Chr. koning over Egypte.

- Necho regeerde 16 jaren.

- Necho's eerste regeringsjaar was 560E/'59 v. Chr. [De letter 'E' achter het eerste jaartal geeft aan dat het om het Egyptische jaar gaat, dat in deze tijd in januari begon. Zijn stèle uit zijn zestiende regeringsjaar met 16 Akhet IV als begrafenisdatum voor een Apis is van 22/23 april 545 v. Chr. (volle maan 22 april ± 09h00m; de dubbele datum 22/23 april geeft hier de dag aan die begint met het boven de horizon verschijnen van de zon, omdat in Egypte de kalenderdag op dat moment begon). Zie

- voor meer informatie over Apis stèles noot 4 in het document *Het Perzische rijk (490/'89 – 331/'30 v. Chr.)*]
- 3414 560/'59 Joahaz werd koning over Juda nadat Josia in de tweede helft van zijn eenendertigste regeringsjaar in de strijd tegen farao Necho was omgekomen (2Kg.23:29-30). [Omdat na de dood van Josia het Egyptische leger in de vierde maand van het zeventiende regeringsjaar van Nabopolassar de Eufraat overtrok, moet Josia in de derde of vierde maand zijn omgekomen.]
<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 22)
- Joahaz regeerde 3 maanden (2Kg.23:31).
 - Necho zette in de zesde of zevende maand, toen hij op de terugweg was naar Egypte, Joahaz af te Jeruzalem en nam hem mee naar Egypte (2Kr.36:3,4). [Met de wegvoering van Joahaz, de koning van Juda te Jeruzalem, begon het vervullen van de 70 jaren der verwoestingen (verlatingen) van Jeruzalem (Dn.9:2). Deze 70 jaren zijn zonnejaren van herfstequinox tot herfstequinox, omdat deze jaren staan voor jaren waarin het land niet heeft gerust (2Kr.36:21; Lv.26:27-35). Het eerste jaar van de ballingschap was dus 560H/'59 v. Chr.]
 - Necho maakte Jojakim vazalkoning over Juda (2Kr.36:4).
 - Jojakim regeerde 11 jaren (2Kr.36:5).
 - Jojakim's eerste regeringsjaar was 560H/'59 v. Chr.
- 3418 556/'55 Jeremia profeteerde aan het begin van de tweede helft van het vierde regeringsjaar van Jojakim (het drieëntwintigste kalenderjaar dat het Woord des HEEREN tot Jeremia geschiedde) dat de HEERE het leger van de Babylonische koning Nebukadnezar over het land zou brengen (Jr.25:1-10).
- Nebukadnezar sloeg omtrent de vierde maand het leger van farao Necho, dat aan de rivier de Eufraat bij Karchemis was (Jr.46:2).
<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 24)
 - Nebukadnezar keerde in de vijfde maand terug naar Babel en werd koning over Babel, nadat zijn vader Nabopolassar in zijn eenentwintigste regeringsjaar was gestorven.
 - Nebukadnezar regeerde 43 jaren.
 - Nebukadnezar's eerste regeringsjaar was 555/'54 v. Chr. [Omdat in de boeken 2Koningen en Jeremia de regeringsjaren van Nebukadnezar inclusief geteld zijn is het eerste regeringsjaar van Nebukadnezar in de Bijbel 556/'55 v. Chr. (Jr.25:1).]
 - Nebukadnezar keerde terug naar het westen en belegerde Jeruzalem aan het einde van het vierde regeringsjaar van Jojakim. [In Dn.1:1 is waarschijnlijk sprake van een overschrijffout. Want volgens de Babylonische telling van regeringsjaren die in het boek Daniël gebruikt wordt trok Nebukadnezar in het vierde regeringsjaar van Jojakim (556/'55 v. Chr.) tegen Jeruzalem op.]
 - Nadat Baruch in de tweede helft van het vierde regeringsjaar van Jojakim alle woorden des HEEREN uit de mond van Jeremia op een boekrol had geschreven, versneed Jojakim in de eerste helft van zijn vijfde regeringsjaar de boekrol; en wierp de stukken in het vuur (Jr.36:1-4,9,22,23).
- 3420 554/'53 Ten einde van 3 kalenderjaren, in het tweede regeringsjaar van Nebukadnezar volgens de Babylonische telling, werden Daniël en zijn drie vrienden door de overste der kamerlingen voor het aangezicht van Nebukadnezar ingebracht (Dn.1:5,18).

- 3425 549/'48

 - Nog in hetzelfde jaar droomde Nebukadnezar over het grote beeld (Dn.2:1vv.).
 - In het achtste regeringsjaar van Nebukadnezar werd Jojachin koning over Juda nadat Jojakim aan het einde van zijn elfde regeringsjaar was gestorven (2Kg.23:36; 24:6).
 - Jojachin regeerde 3 maanden (2Kg.24:8).
 - Nebukadnezar nam Jeruzalem in en voerde Jojachin en vele anderen, waaronder ook Mordechai en Ezechiël, naar Babel (2 Kg.24:8-16; Es.2:5,6). [De profetieën in het boek Ezechiël zijn vanaf deze wegvoering gedateerd (Eze.1:2; 40:1). Het eerste kalenderjaar van de wegvoering was dus 549/'48 v. Chr.] <http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 24)
 - Nebukadnezar maakte Mattanja vazalkoning over Juda en veranderde zijn naam in Zedekia (2Kg.24:17).
 - Zedekia regeerde 11 jaren (2Kg.24:18).
 - Zedekia's eerste regeringsjaar was 549H/'48 v. Chr.
- 3429 545/'44

 - In het dertigste (levens)jaar van Ezechiël (het vijfde kalenderjaar van de wegvoering van koning Jojachin) begon op de vijfde dag van de vierde maand {10/11 juli; dag 7} het Woord des HEEREN tot Ezechiël te komen (Eze.1:1-3). [Zie het document *De kalenders in de Bijbel* voor de kalender die in deze dagen gebruikt werd. De eerste dag van de eerste maand was 8/9 april, dag 5 van de week.]
 - Ten einde van 7 dagen geschiedde op de twaalfde dag van de vierde maand {17/18 juli; dag 7} het Woord des HEEREN opnieuw tot Ezechiël (Eze.3:16).
- 3430 544/'43

In het zesde kalenderjaar van de wegvoering, op de vijfde dag van de zesde maand {27/28 aug.; dag 7}, zag Ezechiël de gruwelen in de tempel te Jeruzalem (Eze.8:1vv.). [De eerste dag van de eerste maand was 28/29 maart, dag 2 van de week. De vrouwen beweenden de Tammuz (een vegetatie-godheid), omdat Tammuz was gestorven (v.14). Want toen de vrouwen zagen dat Isjtar, de partner van Tammuz, naar de onderwereld was gegaan om hem te bevrijden, wisten zij dat Tammuz zojuist was gestorven. Isjtar is de planeet Venus, de koningin van de hemel (Jr.7:18; 44:17-19,25), die als avondster als godin van de vruchtbaarheid werd beschouwd. De laatste zichtbaarheid van Venus als avondster was op 23 of 24 augustus.]
- 3431 543/'42

In het zevende kalenderjaar van de wegvoering, op de tiende dag van de vijfde maand {22/23 juli; dag 7}, kwamen er mannen uit de oudsten van Israël om de HEERE te vragen, maar God weigerde te antwoorden (Eze.20:1-4). [De eerste dag van de eerste maand was 17/18 maart, dag 5 van de week.]
- 3433 541/'40

In de eerste helft van het negende regeringsjaar van Zedekia (het negende kalenderjaar van de wegvoering), op de tiende dag van de tiende maand {26/27 dec.; dag 6}, begon Nebukadnezar Jeruzalem te belegeren (2Kg.25:1; Eze.24:1,2). [De eerste dag van de eerste maand was 25/26 maart, dag 3 van de week.]
- 3434 540/'39

Hofra werd in 540 v. Chr. koning over Egypte (Jr.44:30).

 - Hofra regeerde 21 jaren.
 - Hofra's eerste regeringsjaar was 540E/'39 v. Chr. [Zijn stèle uit zijn twaalfde regeringsjaar met 21 Shemu II als begrafenisdatum voor een Apis is van 19/20 okt. 529 v. Chr. (volle maan 19 okt. ±00h30m; de dubbele datum 19/20 okt. geeft hier de dag

- aan die begint met het boven de horizon verschijnen van de zon, omdat in Egypte de kalenderdag op dat moment begon). Zie voor meer informatie over Apis stèles noot 4 in het document *Het Perzische rijk (490/'89 – 331/'30 v. Chr.)*.]
- Hofra trok met zijn heer uit Egypte waarna Nebukadnezar tijdelijk met zijn heer van Jeruzalem wegtrok (Jr.37:5).
 - Jeremia werd in het gevangenhuis gezet (Jr.37:6-15).
 - Op de twaalfde dag van de tiende maand {16/17 dec.; dag 4} profeteerde Ezechiël tegen farao en Egypte (Eze.29:1-16). [De eerste dag van de eerste maand was 15/16 maart, dag 1 van de week.]
- 3435 539/'38 In het elfde kalenderjaar van de wegvoering (het achttiende regeringsjaar van Nebukadnezar), in de tweede helft van het tiende regeringsjaar van Zedekia, profeteerde Ezechiël op de zevende dag van de eerste maand {9/10 april; dag 6}, en op de eerste dag van de derde maand {1/2 juni; dag 2}, over de ondergang van farao en zijn volk (Eze.30:20-26; 31:1-18). [De eerste dag van de eerste maand was 3/4 april, dag 7 van de week.]
- Jeremia kwam in de voorhof der bewaring (Jr.32:1,2). [Jeremia bleef in de voorhof der bewaring tot de dag dat Jeruzalem werd ingenomen (Jr.38:28).]
 - In Jeruzalem brak hongersnood uit (Jr.38:9). [Het breken van de staf des broods geschiedde in het veertigste kalenderjaar dat het Woord des HEEREN tot Jeremia geschiedde, en in het driehonderdnegentigste kalenderjaar van de ongerechtigheid van het huis Israëls (Eze.4:1-17).]
- 3436 538/'37 In het twaalfde kalenderjaar van de wegvoering (het negentiende regeringsjaar van Nebukadnezar), in de tweede helft van het elfde regeringsjaar van Zedekia, werd Jeruzalem op de negende dag van de vierde maand {28/29 juni; dag 3} doorgebroken (Jr.52:6,7). [De eerste dag van de eerste maand was 23/24 maart, dag 4 van de week.]
- Op de tiende dag van de vijfde maand {28/29 juli; dag 5} werd de tempel verbrand (Jr.52:12-13). [Ook werden de voormuur en de muur van Jeruzalem deels afgebroken, en de poorten verdorven (Kl.2:8,9).
 - Op de vijfde dag van de tiende maand {18/19 dec.; dag 1} zei een ontkomene uit Jeruzalem tegen Ezechiël: “de stad is geslagen” (Eze.33:21).
 - Op de eerste dag van de twaalfde maand {11/12 febr. 537 v. Chr.; dag 7} hief Ezechiël een klaaglied over farao aan (Eze.32:1-16).
 - Op de vijftiende dag van de twaalfde maand {25/26 febr. 537 v. Chr.; dag 7} weeklaagde hij over de komende ramp in Egypte (Eze.32:17-32).
- 3449 525/'24 In het vijftiende kalenderjaar van de wegvoering (het veertiende kalenderjaar nadat de stad Jeruzalem geslagen was), ontving Ezechiël op de tiende dag van de eerste maand {6/7 april; dag 7} het gezicht van de nieuwe tempel (Eze.40:1vv.). [De eerste dag van de eerste maand was 28/29 maart, dag 5 van de week.]
- 3451 523/'22 In het zeventiende kalenderjaar van de wegvoering, op de eerste dag van de eerste maand {6/7 april; dag 2}, profeteerde Ezechiël weer over de ondergang van farao en zijn volk (Eze.

- 29:17–30:19). [Nebukadnezar verwoestte Egypte van Migdol tot Syene in zijn zevenendertigste regeringsjaar volgens de Babylonische telling (519/'18 v. Chr.).]
http://en.wikipedia.org/wiki/Nebuchadnezzar_II
- 3461 513/'12 In het zevenendertigste kalenderjaar van de wegvoering werd Evilmerodach koning over Babel nadat Nebukadnezar in zijn drieënveertigste regeringsjaar, volgens de Babylonische telling, was gestorven (2Kg.25:27).
 ▪ Evilmerodach regeerde 2 jaren.
- 3470 504/'03 ▪ Evilmerodach's eerste regeringsjaar was 512/'11 v. Chr.
 Nabonidus, de koning van Babel, maakte in zijn derde regeringsjaar zijn oudste zoon Belsazar *onderkoning* over Babel (Dn.7:1). [Een tablet uit dit regeringsjaar zegt "Hij vertrouwde een legerplaats toe aan zijn oudste, eerstgeboren zoon ... hij vertrouwde het koningschap aan hem toe" (Dougherty, 106). Belsazar spreekt in Dn.5:7,16 en 29 over een derde heerser, omdat hijzelf de tweede was.]
www.heraldmag.org/olb/contents/doctrine/time.pdf (blz.124)
 ▪ Belsazar regeerde 14 jaren.
 ▪ Belsazar's eerste regeringsjaar was 503/'02 v. Chr.
- 3471 503/'02 In het eerste regeringsjaar van Belsazar ontving Daniël het gezicht van de vier dieren (Dn.7:1vv.).
- 3473 501/'00 In het derde regeringsjaar van Belsazar (het zesde van Nabonidus) zag Daniël het gezicht van de ram en de bok (Dn.8:1vv.). [In dit jaar werd de laatst opgekomen horen van de ram het hoogst toen de Pers Kores de Meder Astyages versloeg (Dn.8:3). Astyages was de koning van Medië en de vader van de moeder van Kores.]
<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 26)
- 3484 490/'89 In het veertiende regeringsjaar van Belsazar (het zeventiende van Nabonidus), en ten einde van het zeventigste jaar in het vervullen der verwoestingen (verlatingen) van Jeruzalem, trok een leger van Kores, bestaande uit Meden en Perzen, op 16 Tishri {10/11 sept.; dag 4} van de Babylonische kalender Babel binnen (Dn.5:28; 9:2; Jr.25:12; 2Kr.36:21). [De stad werd ingenomen en Belsazar werd gedood (Dn.5:30). Kores (Cyrus) zelf verkoos om 17 dagen later {27/28 sept.; dag 7}, tijdens een feest dat op de dag van de herfstequinox werd gehouden, de stad binnen te trekken. De dag van de herfstequinox was in dit jaar 27/28 september. De eerste dag van de eerste maand van de Babylonische kalender was 2/3 maart, dag 1 van de week.]
<http://www.livius.org/cg-cm/chronicles/chron00.html> (CM 26)
 ▪ Darius de Meder, omtrent 62 jaren oud zijnde, ontving het koninkrijk der Chaldeeën (Dn.5:30;6:1). [Darius de Meder is waarschijnlijk dezelfde persoon als Kores. Zie uitleg in het document *Het Perzische rijk (490/'89 – 331/'30 v. Chr.)* waar dit, naast vele andere zaken uit deze tijd, uitgebreider wordt behandeld.]
 ▪ Kores II regeerde 9 jaren.
 ▪ Kores' eerste regeringsjaar was 489/'88 v. Chr.
http://www.livius.org/ct-cz/cyrus_1/cyrus.html
- 3485 489/'88 Aan het begin van het eerste regeringsjaar van Darius de Meder (Kores) las Daniël in het boek Jeremia dat het getal der jaren in het vervullen der verwoestingen (verlatingen) van Jeruzalem 70 jaren was (Dn.9:1,2).

- Daarna zocht Daniël de HEERE en bad hij tot de HEERE, zijn God, en deed hij belijdenis van de gruwelen die hij en het volk bedreven hadden, en smeekte hij om het herstel van Jeruzalem en Gods heiligdom (Dn.9:3-20; Lv.26:40-43). Nog tijdens het gebed kwam de man Gabriël tot Daniël, en gaf hem het Woord over de 70 jaarweken te kennen (Dn.9:21-27).
 - Kort hierna verwekte God Zijn goed Woord over Zijn volk bij Zijn herder Kores (Js.44:28; Jr.29:10). Want Kores liet het woord (decreet) uitgaan om weer te keren en Jeruzalem te bouwen (Js.45:13; Dn.9:25; Ezr.1:1-4). [Het eerste jaar van de 70 jaarweken (490 jaren) die bestemd zijn over het volk Israël en de heilige stad was dus 489/88 v. Chr. (Dn.9:24). Zie voor meer informatie over de jaarweken het document *De zeventig weken.*]
 - Nadat vele kinderen van Israël waren teruggekeerd begonnen zij vanaf de eerste dag van de zevende maand {13/14 sept.; dag 2} de HEERE brandoffers te offeren te Jeruzalem (Ezr.2:1-3:6). [De eerste dag van de eerste maand was 20/21 maart; dag 7 van de week.]
- 3486 488/'87 In het tweede jaar van de aankomst ten huize Gods te Jeruzalem begonnen de teruggekeerden met de bouw van het huis van God (Ezr.3:8vv.).
- Tegenstanders van de bouw maakten de handen van het volk van Juda slap, verstoorden hen in het bouwen, en huurden tegen hen raadslieden om hun raad te vernietigen, al de dagen van Kores (Ahasveros), koning van Perzië, tot aan het koninkrijk van Darius, de koning van Perzië. Ook schreven zij een aanklacht tegen de inwoners van Juda en Jeruzalem (Ezr.4:4-6). [Ahasveros is een troonnaam die voor diverse koningen werd gebruikt (Es.1:1; Dn.9:1). In dit geval moet het om Kores gaan, omdat hij vóór zijn opvolgers Arthahsasta en Darius wordt genoemd (Ezr.4:7-24).]
- 3487 487/'86 In het derde regeringsjaar van Kores werd aan Daniël op de vierentwintigste dag van de eerste maand {21/22 april; dag 6}, een zaak geopenbaard (Dn.10:1-12:13). [De eerste dag van de eerste maand was 29/30 maart, dag 4 van de week.]
- 3493 481/'80 Cambyses werd koning over het Perzische rijk nadat Kores in zijn negende regeringsjaar was gestorven.
- Cambyses II regeerde 7 jaren.
 - Cambyses' eerste regeringsjaar was 480/'79 v. Chr.
http://www.livius.org/caa-can/cambyses_ii/cambyses_ii.html
 - Bislam, Mithredath, Tabeël, en de overigen van zijn gezelschap schreven een brief aan koning Arthahsasta (Cambyses) over Jeruzalem (Ezr.4:7). [Cambyses wordt in de Bijbel bij zijn troonnaam Arthahsasta genoemd (Ezr.4:7-23). Flavius Josephus gebruikt bij zijn beschrijving van de dingen die in Ezr.4:8-24 staan de naam Cambyses in plaats van Arthahsasta (Antiq.XI,2:1,2).]
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3494 480/'79 Rehum, de kanselier, en Simsai, de schrijver, schreven aan koning Arthahsasta (Cambyses) een brief tegen Jeruzalem (Ezr.4:8-16).
- Cambyses gaf bevel de opbouw van Jeruzalem en het huis van God te stoppen (Ezr.4:17-24).
- 3501 473/'72 Darius werd koning over het Perzische rijk nadat Gaumata, de niet erkende troonopvolger van Cambyses, was gedood.

- Darius I regeerde 36 jaren.
 - Darius' eerste regeringsjaar was 472/'71 v. Chr.
- 3503 471/'70 In het tweede regeringsjaar van Darius, op de eerste dag van de zesde maand {27/28 aug.; dag 7}, sprak de profeet Haggai het Woord des HEEREN tot het volk over hun nalatigheid in het bouwen van het huis van God (Hg.1:1-13). [De eerste dag van de eerste maand was 1/2 april, dag 6 van de week.]
- Op de vierentwintigste dag van de zesde maand {19/20 sept.; dag 2} begon men weer met de bouw van het huis van God (Hg.1:14-2:1; Ezr.5:1,2).
 - Thathnai, de landvoogd, en Sthar-Boznai, en zijn gezelschap, zonden een brief aan koning Darius om hem te waarschuwen dat de bouw van het huis van God weer was begonnen (Ezr. 5:1vv.).
 - Op de eenentwintigste dag van de zevende maand {15/16 okt.; dag 7} sprak de profeet Haggai een bemoedigend Woord van de HEERE tot het volk (Hg.2:2-10).
 - In de achtste maand riep de profeet Zacharia het volk op om weer te keren tot de HEERE der heerscharen (Zc.1:1-6).
 - Op de vierentwintigste dag van de negende maand {16/17 dec.; dag 6} sprak de profeet Haggai het Woord des HEEREN over bestraffingen en beloften van zegen tot het volk (Hg.2:11-24).
 - Op de vierentwintigste dag van de elfde maand Shebat {13/14 febr. 470 v. Chr.; dag 2}, toen 70 jaren van de gramschap van de HEERE der heerscharen over Jeruzalem en de steden van Juda (begonnen in de tiende maand van 541/'40 v. Chr.) voorbij waren, zei de Engel des HEEREN onder andere tot de profeet Zacharia: "Roep uit, zeggende: Alzo zegt de HEERE der heerscharen: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een grote ijver." (Zc.1:7,12,14).
 - Darius wees de aanklacht, die impliciet in de waarschuwing van Thathnai, Sthar-Boznai, en zijn gezelschap zat besloten, af, en ging het werk aan het huis van God ondersteunen (Ezr.6:1-15).
- 3504 470/'69 Ahasveros (Darius) maakte in zijn derde regeringsjaar een maaltijd voor al zijn vorsten en zijn knechten (Es.1:1-3). [Ahasveros is een troonnaam. De Ahasveros in Esther is niet Xerxes, maar Darius. Vergelijk Es.1:1-3 met 1Esdras 3:1,2, en Es.10:1 met de beschrijving van Herodotus (3,89-97). De onjuiste identificatie van de Ahasveros van Esther met Xerxes in plaats van met Darius, heeft geleid tot een verdraaide uitleg van de tekst in Es.2:5-7. Want volgens deze uitleg is het Kis geweest die met Jechonia (Jojachin) was weggevoerd, in plaats van wat de tekst werkelijk zegt, namelijk dat Mordechai met Jechonia (Jojachin) was weggevoerd.]
- <http://www.sacred-texts.com/bib/apo/es1.htm>
<http://www.gutenberg.org/files/2707/2707-h/book3.htm>
- 3505 469/'68 In het vierde regeringsjaar van Darius (het zeventigste kalenderjaar nadat de stad Jeruzalem geslagen was) geschiedde op de vierde dag van de negende maand {3/4 dec.; dag 3} het Woord des HEEREN tot Zacharia toen enkele mannen naar het huis van God kwamen om het aangezicht des HEEREN te smeken over het vasten (Zc.7:1-7). [De eerste dag van de eerste maand was 8/9 april, dag 2 van de week.]
- 3507 467/'66 In het zesde regeringsjaar van Darius werd op de derde dag van de twaalfde maand Adar {7/8 febr. 466 v. Chr.; dag 1}, het

- huis van God voltooid (Ezr.6:15). [De eerste dag van de eerste maand was 17/18 maart, dag 3 van de week.]
- Op de drieëntwintigste dag van de twaalfde maand Adar {27/ 28 febr.; dag 7} geschiedde volgens Flavius Josephus (Antiq. XI,4: 7) het offeren ter inwijding van dit huis van God (Ezr.6:16,17). [Dit geschiedde toen 490 jaren na de inwijding van de eerste tempel voorbij waren.]
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3508 466/'65 In het zevende regeringsjaar van Arthahsasta (Darius) trok Ezra op de eerste dag van de eerste maand {5/6 april; dag 2} op uit Babel (Ezr.7:6,9). [In deze tijd, en waarschijnlijk omdat Darius in de brief die hij aan Ezra gaf zijn troonnaam Arthahsasta gebruikt (Ezr.7:11-26), wordt Darius in Ezr.6:14 als Arthahsasta geïntroduceerd. Het Hebreeuwse *wāw* dat in dit vers voor de naam Arthahsasta staat en vertaald is met 'en', moet hier met 'te weten' vertaald worden, zoals bijvoorbeeld ook in 1Sm.17: 40 en 28:3 is gebeurd. Want na Kores en Darius is er geen Perzische koning geweest die bevel heeft gegeven om het huis van God te bouwen, omdat in het zesde regeringsjaar van Darius het huis van God al was voltooid (Ezr.6:1-15).]
- Op de twaalfde dag van de eerste maand {16/17 april; dag 6} verreisde Ezra van de rivier die naar Ahava gaat om te gaan naar Jeruzalem (Ezr.8:15,31).
 - Op de eerste dag van de vijfde maand {1/2 aug.; dag 1} kwam Ezra te Jeruzalem (Ezr.7:9).
 - Op de twintigste dag van de negende maand {16/17 dec.; dag 5} hadden alle mannen van Juda en Benjamin zich te Jeruzalem verzameld, vanwege de zaak der vreemde vrouwen die bij hen woonden (Ezr.10:7-12).
 - Op de eerste dag van de tiende maand {27/28 dec.; dag 2} begonnen zij deze zaak te onderzoeken, en op de eerste dag van de eerste maand van het volgende jaar {24/25 maart 465 v. Chr.; dag 6} eindigden zij deze zaak (Ezr.10:13-17).
 - In de tiende maand Tebeth maakte Darius Esther koningin in de plaats van Vasthi (Es.2:16,17).
- 3513 461/'60 In het twaalfde regeringsjaar van Ahasveros (Darius) wierp men in de eerste maand Nisan het Pur, dat is het lot, voor Hamans aangezicht, om een datum te selecteren voor het verdelgen van de Joden (Es.3:7-8).
- Op de dertiende dag van de eerste maand {23/24 maart; dag 3} werd naar Haman's bevel geschreven dat men al de Joden zou ombrengen, van de jonge tot de oude toe, de kleine kinderen en de vrouwen, op één dag, op de dertiende dag van de twaalfde maand, en dat men hun buit zou roven (Es.3:12,13). [De eerste dag van de eerste maand was 11/12 maart, dag 5 van de week.]
 - Op de drieëntwintigste dag van de derde maand Sivan {31 mei/1 juni; dag 2} werden nieuwe brieven geschreven naar alles wat Mordechai gebod (Es.8:3-14). [In de nieuwe brieven werd de gedachte van Haman niet herroepen, omdat het schrift dat in de naam van de koning was geschreven en met de ring van de koning was verzegeld niet te herroepen was (Es.3:12; 8:5-8), maar verkregen de Joden toestemming om zich te vergaderen en om de hand te slaan aan hen die hen wilden ombrengen (Es.8:11-13).]

- Op de dertiende dag van de twaalfde maand {11/12 febr. 460 v. Chr.; dag 6} sloegen de Joden de hand aan hen die hen wilden ombrengen (Es.9:5-18).
 - Op de veertiende dag van de twaalfde maand {12/13 febr. 460 v. Chr.; dag 7} sloegen de Joden te Susaan nogmaals de hand aan hen die hen wilden ombrengen (Es.9:12-15,18; vgl. 1Makk. 2:41 en Antiq.XIV,4:2).
- <http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma1.htm>
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
3521	453/52	In het twintigste regeringsjaar van Arthahsasta (Darius) kwamen in de negende maand Kislev mannen uit Juda die tegen Nehemia zeiden: “de muur van Jeruzalem is verscheurd (doorbroken) en haar poorten zijn met vuur verbrand” (Ne.1:1-3; 2:17). [Nehemia reageerde ontzet, omdat de muur en de poorten nog steeds in dezelfde staat verkeerden als waarin Nebukadnezar ze had achtergelaten (Ne.1:4).] ▪ In de eerste maand Nisan vroeg Nehemia aan koning Arthahsasta of hij hem naar Jeruzalem wilde zenden (Ne.2:1,5,6). [Uit Nehemia 2 vers 1 blijkt dat de eerste maand Nisan nog in het twintigste regeringsjaar van Arthahsasta viel. De reden hiervoor is dat aan het einde van jaar 453/52 v. Chr., hetwelk normaal een extra maand Adar gehad zou hebben, geen tweede Adar is ingevoegd, omdat 453H/52 v. Chr. een sabbatsjaar was.]
3522	452/51	In het eenentwintigste regeringsjaar van Arthahsasta werd de muur van Jeruzalem op de vijfentwintigste dag van de zesde maand Elul {21/22 aug.; dag 4} in 52 dagen volbracht (Ne.6:15). [De eerste dag van de eerste maand was 2/3 maart, dag 7 van de week.] ▪ Op de gezette tijd van het jaar der vrijlating, dat is op het feest der loofhutten aan het einde van het sabbatsjaar 453H/52 v. Chr., las men in het wetboek Gods dag bij dag (Ne.8:14-19; Dt. 31:10-12). ▪ Op de vierentwintigste dag van de zevende maand {18/19 sept; dag 4}, verzamelde zich de kinderen Israëls met vasten en met zakken, en aarde was op hen, en zij deden belijdenis van hun zonden en van de ongerechtigheden van hun vaders (Ne.9:1-38).
3533	441/40	Het laatste jaar van de zevende jaarweek (Dn.9:25). [Dit was het negenenveertigste kalenderjaar van de 70 jaarweken. Zie voor meer informatie over de 70 jaarweken het document <i>De zeventig weken</i>.] ▪ In het tweeëndertigste regeringsjaar van Arthahsasta (Darius) kwam Nehemia weer tot koning Arthahsasta nadat in de benauwdheid der tijden de straten en de grachten van Jeruzalem weer waren gebouwd (Ne.13:6; 5:14; 2:6; Dn.9:25).
3798	176/75	In de tweede helft van het jaar 137 van de heerschappij van de Grieken werd Antiochus Epifanes (de zich openbarende godheid) koning over het rijk der Seleuciden (Dn.11:36,37; 1Makk. 1:10). [De jaren in het eerste boek van de Makkabeeën zijn geteld volgens de era der Seleuciden. De era der Seleuciden begon met de terugkeer van Seleucus I Nicator naar Babylon in 312 v. Chr. (rond mei), na zijn ballingschap in Egypte. In Babylonië werden de jaren van de era der Seleuciden exclusief geteld vanaf 1 Nisan 312 v. Chr. (SEB). In het eerste boek van de Makkabeeën is de jaartelling van de Seleucidische munten ge-

- volgd. Namelijk inclusief geteld vanaf de eerste dag van de Macedonische maand Hyperberetaios (= Tishri) 313 v. Chr. (SEM). Zie voor meer informatie over deze kalenders het document *De Syro-Macedonische en Babylonische kalender*.]
- Antiochus IV regeerde 13 jaren (1Makk.1:10; 6:16).
 - Antiochus' eerste regeringsjaar was 177T/'76 v. Chr. [De letter 'T' achter het eerste jaartal geeft aan dat het om een jaar gaat dat met de eerste dag van de zevende maand Tishri begint.]
<http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma1.htm>
- 3802 172/'71 In de tweede helft van het jaar 141 van de heerschappij van de Grieken begon op de zesde dag van de zesde maand {26/27 aug.; dag 2} de verwoestende afval omtrent de tijd van het dagelijks avondoffer (Dn.8:10-14; 2Makk.4:7-17). [Zie het document *De kalenders in de Bijbel* voor de kalender die in deze dagen werd gebruikt. De eerste dag van de zevende maand was 31 aug./1 sept. 173 v. Chr., dag 1 van de week.]
<http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma2.htm>
- 3805 169/'68 In de eerste helft van het jaar 145 van de heerschappij van de Grieken werd op de vijftiende dag van de negende maand Kislev {28/29 nov.; dag 2} een verwoestende gruwel op het altaar gesteld (Dn.11:31; 1Makk.1:54).
- Op de vijfentwintigste dag van de negende maand Kislev {8/9 dec.; dag 5} begon het offeren aan Zeus/Jupiter (Dn.11:38; 1Makk.1:59; 4:52-54; 2Makk.6:2; Antiq.XII,5:5). [De vijfde dag van de week is de dag van Jupiter. De eerste dag van de zevende maand was 16/17 sept. 169 v. Chr., dag 6 van de week.]
<http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma1.htm>
<http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma2.htm>
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3808 166/'65 In de eerste helft van het jaar 148 van de heerschappij van de Grieken werd in de morgen van de vijfentwintigste dag van de negende maand Kislev {6/7 dec.; dag 6} het nieuwe brandofferaltaar in gebruik genomen (1Makk.4:52-54). [De eerste dag van de zevende maand was 14/15 sept. 166 v. Chr., dag 7 van de week.]
- Op de tweede dag van de tiende maand {13/14 dec.; dag 6}, hetwelk de achtste kalenderdag na de vijfentwintigste dag van de negende maand is, was het altaar weer gerechtvaardigd nadat het morgenoffer was gebracht (1Makk.4:52-59). [Dit geschiedde precies 2300 avonden en morgens na het begin van de verwoestende afval (Dn.8:14).]
- 3810 164/'63 Aan het begin van het jaar 150 van de heerschappij van de Grieken begon met de herfstequinox in de zevende maand een sabbatsjaar (1Makk.6:18-54). [Uit dit sabbatsjaar 164H/'63 v. Chr. blijkt, en de hieronder vermelde sabbatsjaren 136H/'35 en 38H/'37 v. Chr., dat het Joodse volk zich niet meer aan de Bijbelse telling van sabbatsjaren hield. Want volgens de Schrift was 166H/'65 v. Chr. een sabbatsjaar. Zie de uit de Schrift vastgestelde sabbatsjaren 663H/'62 en 453H/'52 v. Chr., en de jubeljaren 662H/'61 v. Chr. en 25H/'26 na Chr., en het jaar der tienden 55H/'56 na Chr.]
- 3837 137/'36 In het jaar 177 van de heerschappij van de Grieken werd Simon de Makkabeeër in de elfde maand Shebat gedood (1Makk.16:11-16). [Met de herfstequinox die op de dood van Simon volgde, dat is de herfstequinox aan het begin van het jaar 178 van de heerschappij van de Grieken, begon volgens de telling die

- niet overeenkomstig de Schrift is het sabbatsjaar 136H/35 v. Chr. (Antiq.XIII,7:4; 8:1).]
<http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma1.htm>
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3934 40/39 Herodes de Grote werd te Rome tot koning der Joden benoemd (Antiq.XIV,14:1-6).
- 3936 38/37 Herodes belegerde Jeruzalem aan het einde van het derde kalenderjaar sinds hij benoemd was tot koning der Joden (Antiq.XIV,15:14). [Volgens de telling die niet overeenkomstig de Schrift is was 38H/37 v. Chr. een sabbatsjaar (Antiq.XIV,16:2-4; XV,1:2).]
- 3937 37/36 Herodes werd werkelijk koning der Joden toen hij in de derde maand Sivan Jeruzalem had ingenomen, na de stad 5 maanden belegerd te hebben (Antiq.XIV,16:4; Wars I,18:2).
 ▪ Herodes regeerde 34 jaren (Antiq.XVII,8:1).
 ▪ Herodes' eerste regeringsjaar was 37/36 v. Chr.
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3943 31/30 In de zesde maand van het zevende regeringsjaar van Herodes, won Caesar Octavianus de zeeslag bij Actium van Marcus Antonius (Antiq.XV,5:2).
- 3944 30/29 Caesar Octavianus werd alleenheerser over het Romeinse rijk nadat hij Egypte had ingenomen en Marcus Antonius zelfmoord had gepleegd. [In de Bijbel worden de keizers koning genoemd (Jh.19:15; 1Tm.2:2; 1Pt.2:13; Op.17:10). Want de familienaam Caesar, waar later het woord keizer van is afgeleid, werd in de tijd van de Bijbel nog niet gebruikt in de betekenis van keizer. Op de plaatsen waar met keizer is vertaald behoort dan ook Caesar te staan, met uitzondering van twee plaatsen. Want in Hd.25:21,25 noemt Festus Nero *Sebastos*. En *Sebastos* is het Griekse woord voor Augustus (Wars I,21:2). Caesar Octavianus werd in 27 v. Chr. de vererende bijnaam Augustus (de Eerbiedwaardige) geschonken die hij sindsdien als zijn naam beschouwde. Deze erenaam was een goddelijk predikaat, omdat Octavianus zich als goddelijk liet vereren (DIVI op zijn munten). Augustus was de eerste van een reeks van zeven heersers die dit toeliet (Op.13:1; 17:3,9,10).]
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
<http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>
 ▪ Augustus was 44 jaren alleenheerser.
 ▪ Augustus' eerste jaar als alleenheerser was 30/29 v. Chr. [In Egypte was Augustus' eerste jaar als alleenheerser het jaar 30E/29 v. Chr., zoals uit onderstaande informatie blijkt (het Egyptische jaar begon in augustus). Een stèle uit zijn eerste jaar met als begrafenisdatum voor een Apis 21 Peret IV, dag 16 van de maanmaand, is van 17/18 april 29 v. Chr. (volle maan 17 april om ±10h00m). De dag waarop de maan voor de eerste keer onzichtbaar was bij het licht worden, was in Egypte de eerste dag van de maanmaand. In dit geval was dat 2/3 april. De dubbele data 2/3 en 17/18 april geven hier de dag aan die begint met het boven de horizon verschijnen van de zon, omdat in Egypte de kalenderdag op dat moment begon. Zie voor meer informatie over Apis stèles noot 4 in het document *Het Perzische rijk (490/89 – 331/30 v. Chr)*. Zie ook de horoscooptekst pOxy u 4.804 uit het zevenentwintigste regeringsjaar van Caesar Augustus (link tyndalehouse).]

<http://wwwapp.cc.columbia.edu/ldpd/apis/item?mode=item&key=toronto.apis.20>
http://www.tyndalehouse.com/egypt/ptolemies/chron/egyptian/chron_ink_augustus.htm
http://www.trismegistos.org/downloads/process.php?file=TOP_1.pdf

- 3953 21/20 In het zeventiende regeringsjaar van Herodes de Grote werd begonnen met het uitbreiden en restaureren van de tempel. [Het eerste jaar van de tempelbouw was dus 21/20 v. Chr. De jaren die Flavius Josephus als startpunt noemt, het vijftiende en achttiende regeringsjaar van Herodes de Grote, zijn beide onjuist (Wars I,21:1; Antiq.XV,11:1).]
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3965 9/8 De engel Gabriël kondigde de priester Zacharias de geboorte van Johannes de Doper aan (Lk.1:5-17).
- 3966 8/7
- Elizabet, de vrouw van Zacharias, werd bevrucht (Lk.1:23,24).
- Omtrent 3 maanden voor de geboorte van Johannes de Doper kondigde de engel Gabriël aan Maria de geboorte van de Zoon van God aan (Lk.1:26-38). [De Zoon van God moest Jezus (*Iē-sous*) genoemd worden, omdat Hij Zijn volk zal verlossen van hun zonden (Mt.1:21; 1Jh.3:5,8). *Iē-sous* is de Griekse vorm van de Hebreeuwse naam Jeshoea.]
- Maria ging naar het huis van Zacharias (Lk.1:36,39,40).
 - Maria keerde weer tot haar huis nadat Johannes de Doper was geboren (Lk.1:56).]
 - In diezelfde dagen ging er een gebod uit van Caesar Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden (Lk.2:1). [Een beschrijving (census) van de gehele wereld moet ook de Romeinse burgers omvat hebben. Censussen onder de Romeinse burgers werden volgens Augustus' Res Gestae in 28 en 8 v. Chr., en in 13 na Chr. uitgevaardigd. Zulke censussen namen, afhankelijk van het gebied, enkele jaren in beslag. De census onder de Romeinse burgers die in 13 na Chr. werd uitgevaardigd eindigde omtrent mei 14 na Chr.]
http://www.livius.org/ra-m/res_gestae/res_gestae02.html
- 3967 7/6
- Omtrent de twaalfde dag van de maand Adar II {13/14 maart 7 v. Chr.} verscheen de planeet Jupiter aan de ochtendhemel. Het laatste jaar van de negenenzestigste jaarweek (Dn.9:25) [Dit was het vierhonderddrieëntachtigste kalenderjaar van de 70 jaarweken. Zie voor meer informatie over de 70 jaarweken het document *De zeventig weken*.]
 - Omtrent de eerste dag van de eerste maand {1/2 april} verscheen onder Jupiter de planeet Saturnus aan de ochtendhemel. [Vanaf omtrent de tiende dag van de tweede maand {10/11 mei} tot omtrent de negentiende dag van de tiende maand {11/12 jan. 6 v. Chr.} bleef Saturnus minder dan 2° van Jupiter verwijderd. In 8 v. Chr. was de eerste dag van de zevende maand 6/7 sept., dag 1 van de week. In 7 v. Chr. was de eerste dag van de zevende maand 25/26 sept., dag 7 van de week.]
 - Jozef en Maria gingen naar Bethlehem om beschreven te worden (Lk.2:3-5).
 - Kort nadat Jozef en Maria in Bethlehem waren aangekomen werd de Verlosser, welke is Christus (*Christos*), geboren (Lk.2: 6-11; Dn.9:25). [Christos is het Griekse equivalent van de Hebreeuwse titel Mashiach.]
 - Toen 8 dagen vervuld werden, dat men het Kind besnijden zou, zo werd Zijn Naam genaamd Jezus (Lk.2:21).
 - In de vijfde of zesde maand vertrokken de magiërs nadat zij in het oosten de ster van de Koning der Joden hadden gezien (Mt.

2:1,2). [De ster is de planeet Jupiter die in Babylonië koningsster werd genoemd. Deze koningsster was nu de ster van de Koning der Joden omdat Saturnus net onder Jupiter stond. Want Saturnus is de ster van de zevende dag van de week (sabbat/zaterdag), en werd daarom geassocieerd met het Joodse volk. De afgeleide vormen *magoi* en *magous* van het Griekse woord *magos*, die in Mt.2:1,7 gebruikt zijn, kunnen beter niet met wijzen worden vertaald (vgl. Hd.13:6,8, en vgl. Hd.8:9,11 waar het werkwoord wordt gebruikt; zie ook Gn.41:24; Ex.7:9-12,22; 8:7,18; Dn.2:48; 5:11).]

<http://www.folklore.ee/folklore/vol16/planets.pdf>

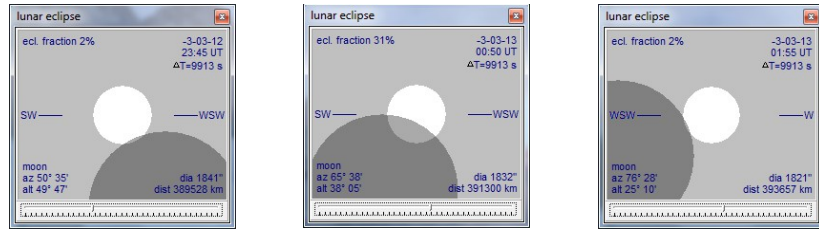
- In de loop van de zesde maand verschenen Jupiter en Saturnus aan de avondhemel en verdwenen ze aan de ochtendhemel. [Halverwege de zesde maand stonden Jupiter en Saturnus het dichtst bij elkaar en was Jupiter op zijn helderst.]
- Na een reis van omtrent 3 maanden kwamen de magiërs in de achtste of negende maand te Jeruzalem aan (Mt.2:1).
- Herodes vernam van de magiërs dat in de laatste maand van 8/7 v. Chr. de ster was verschenen (Mt.2:7).
- Tegen de avond gingen de magiërs vanuit Jeruzalem naar het 9 km in zuidzuidwestelijke richting gelegen Bethlehem. [Het is aannemelijk dat de magiërs, toen zij uit Jeruzalem vertrokken, de weg naar Hebron hebben genomen die net ten westen langs Bethlehem loopt. En dat zij van die weg zijn afgegaan toen de ster in het zuidoosten zichtbaar werd. Vanaf dat moment zijn zij de richting gaan aanhouden van de zich langzaam verplaatsende ster, totdat de ster kwam te staan boven de plaats waar het Kind was (Mt.2:9). De ster gaf de magiërs dus de exakte noord-oost-zuidwest-positie van het huis waarin Jozef met het Kind en Zijn moeder woonde (Mt.2:11). Op bijvoorbeeld de eerste dag van de negende maand {23/24 nov.} stond Jupiter vanuit Bethlehem (31°43'N / 35°12'E) gezien in het zuidoosten (azimut 322.6°) op een hoogte van 43.3° toen hij omtrent 20 minuten nadat de zon onder de horizon was verdwenen zichtbaar werd. Een half uur later stond Jupiter in het zuidzuidoosten (azimut 331.9°) op een hoogte van 46.8°.]
- Kort na het bezoek van de magiërs ging Jozef met het Kind en Zijn moeder naar Egypte (Mt.2:13,14).

3968 6/5

Herodes liet al de kinderen ombrengen die binnen Bethlehem en in heel zijn gebied 2 jaren oud en jonger waren, nadat de magiërs niet waren teruggekeerd naar Jeruzalem (Mt.2:8,16). [Kinderen die geboren waren in 8/7, 7/6 en 6/5 v. Chr.]

3969 5/4

In de nacht voorafgaande aan een dag van vasten geschiedde te Jeruzalem (31°46' N / 35°14' E) een maansverduistering (Antiq.XVII,6:4). [Dit was het vasten van Esther op de dertiende dag van de laatste maand (Es.9:31). De maansverduistering (max. ±31%) geschiedde op de dertiende dag van de maand Adar II {12/13 maart 4 v. Chr.; dag 3}, van omtrent 02h05m tot 04h20m (lokale tijd GMT +141). De eerste dag van de zevende maand was 3/4 sept. 5 v. Chr., dag 2 van de week.]

- 3970 4/3 <http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
 Filippus werd viervorst over Iturea en over het land Tetrachonitis en Archelaus werd koning (ethnarch) over Judea nadat Herodes aan het begin van zijn vierendertigste regeringsjaar was gestorven (Lk.3:1; Mt.2:22; Antiq.XVII,8:1,2).
 • Filippus regeerde 37 jaren (Antiq.XVIII,4:6).
 • Filippus' eerste regeringsjaar was 4/3 v. Chr.
 • Archelaus regeerde 9 jaren (Wars II,7:3).
 • Archelaus' eerste regeringsjaar was 4/3 v. Chr.
 • Jozef trok met het Kind en Zijn moeder uit Egypte naar het land Israël en ging te Nazareth in Galilea wonen nadat hij gehoord had dat Archelaus koning in Judea was (Mt.2:15,19-23).
- na Chr.
 3979 6/7 Jozef ging met het twaalfjarige Kind Jezus en Zijn moeder op naar Jeruzalem om het pascha te houden (Lk.2:41,42).
- 3983 10/11 Augustus maakte Tiberius Caesar de tweede heerser over het Romeinse rijk. [Op de eerste munten van Tiberius uit 10 na Chr. staat Tiberius afgebeeld met een lauwerkrans in zijn haar. Deze lauwerkrans is de 'Lauwer Corona' die door Julius Caesar bestemd werd als symbool voor de hoogste heerser, maar door Augustus ook als symbool voor de tweede heerser werd bestemd. Het eerste jaar van het bewind van Tiberius was dus 10/11 na Chr. (Lk.3:1; zie ook 24/25 na Chr.).]
<http://www.calgarycoin.com/reference/articles/anatomy/anatomy.htm>
<http://www.wildwinds.com/coins/ric/tiberius/i.html>
- 3987 14/15 Tiberius Caesar werd alleenheerser over het Romeinse rijk nadat Augustus in de maand augustus was gestorven. [Tiberius was de tweede heerser die zich liet eren met godslasterlijke namen/titels (Op.13:1; 17:3,9,10; vgl. Mt.23:7-10).]
<http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>
 • Tiberius was 23 jaren alleenheerser.
 • Tiberius' eerste jaar als alleenheerser was 14/15 na Chr.
 • Tiberius zond Valerius Gratus om Annius Rufus als stadhouder van Judea op te volgen (Antiq.XVIII,2:2).
 • Enkele maanden later kwam Valerius Gratus in Judea aan.
 • Valerius Gratus was 11 jaren stadhouder (Antiq.XVIII,2:2).
 • Valerius Gratus' eerste jaar als stadhouder was 14/15 na Chr.
<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 3997 24/25 In het vijftiende jaar van het bewind van Tiberius Caesar volgde Pontius Pilatus Valerius Gratus op (Antiq.XVIII,2:2).
 • Pontius Pilatus was 12 jaren stadhouder. [De 10 jaren die Flavius Josephus noemt zijn onjuist (Antiq.XVIII,4:2).]
 • Pontius Pilatus' eerste jaar als stadhouder was 24/25 na Chr.
 • Het Woord Gods geschiedde tot Johannes de Doper (Lk.3:2). [volgens de Bijbelse telling begon met de herfstequinox op de tweede dag van de zevende maand {24/25 sept.; dag 2} het sabbatsjaar 24H/25 v. Chr.]

- Jezus, het Lam Gods, werd gedoopt (Lk.3:21,22; Jh.1:29-32). [Dit geschiedde toen 980 jaren na de inwijding van de eerste tempel voorbij waren.]
 - Jezus begon (te doen en te leren) toen Hij 30 jaren was (zie Lk.3:23 in HSV en NBG; vgl. Hd.1:1). [Lukas heeft in Lk.3:23 het Griekse woord *hōsei* (omtrent) niet uit onzekerheid over de leeftijd van Jezus gebruikt, maar opdat Theofilus de zekerheid zou kennen van de dingen waarvan hij onderwezen was (Lk.1:1-4). Want Theofilus was, zo blijkt uit de wijze van schrijven van Lukas, waarschijnlijk een Italiaan, maar zeker geen Jood (Lk.1:26; 4:31; 8:26; 22:1,7; 23:51; 24:13; Hd.1:12; 16:12; 17:21; 27:8,12,16; 28:12-15). En aangezien bij de Italianen het eerste levensjaar vanaf de geboortedag werd geteld was Jezus volgens Theofilus nu 31 jaren (vgl. ook Lk.8:42 met Mk.5:42). In Lk.2:41 heeft Lukas het Griekse woord *hōsei* (omtrent) niet gebruikt, omdat Jezus toen volgens de Bijbelse en Romeinse telling 12 jaren was.]
- 3998 25/26 In de eerste maand van het zesenvetigste kalenderjaar van de tempelbouw ging Jezus kort voor het pascha op naar Jeruzalem (Jh.2:13-20).
- Op de tweede eerste sabbat {20/21 april; dag 7} ging de Heere door het gezaaide (Lk.6:1). [Met *deuteroprōtos* (tweede eerste) wordt de tweede na de eerste sabbat bedoeld, en dat is volgens de inclusieve wijze van tellen, de tweede sabbat. Parallel hiermee staat *deuteschatos* (tweede laatste), waarmee de tweede voor de laatste wordt bedoeld, dus de voorlaatste. De eerste sabbat van de omertelling was de zesentwintigste dag van de eerste maand {13/14 april; dag 7}. Zie het document *De eerste of de zevende dag?* waarin uitgelegd wordt welke sabbat bepalend is voor het tellen van de zeven sabbatten (Lv.23:15).]
 - Op de tiende dag van de zevende maand [21/22 sept.; dag 7] kondigde de Heere in de synagoge te Nazareth het Bijbelse jubeljaar 25H/26 na Chr. aan door Js.61:1,2 te lezen (Lk.4:16-19). En daarmee werd deze Schrift in de oren van Zijn hoorders vervuld (Lk.4:21). [Dit jubeljaar begon met de herfstequinox op 24/25 sept. 25 na Chr. en was het eerste jaar van de dertigste cyclus van 49 jaren (zie 1397/'96 v. Chr.). De eerste dag van de zevende maand was 12/13 sept. 25 na Chr., dag 5 van de week.]
- 3999 26/27 In de eerste maand geschiedde kort voor het pascha de wonderbare spijziging (Jh.6:1-13). [Volgens de telling die niet overeenkomstig de Schrift is begon met de herfstequinox op de vierentwintigste dag van de zesde maand {24/25 sept.; dag 4} het sabbatsjaar 26H/27 na Chr.]
- Op de negentiende dag van de zevende maand {18/19 okt.; dag 7}, in het midden van het loofhuttenfeest, ging Jezus op in de tempel, en leerde (Jh.7:2,14). [Zie voor het begin en einde van het 7 dagen durende loofhuttenfeest bij 957/'56 v. Chr. Tijdens het loofhuttenfeest, of tijdens het feest van de vernieuwing van de tempel, sprak Jezus over de onvruchtbare vijgenboom (Lk.13:6-9). Het jaar 26/27 na Chr. was het derde jaar. De eerste dag van de zevende maand was 30 sept./1 okt. 26 na Chr., dag 3 van de week.]
 - In de middag van de eenentwintigste dag van de zevende maand {20/21 okt.; dag 2} riep Jezus op de laatste (zevende) dag van het loofhuttenfeest: Als iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken (Jh.7:37). [De zevende dag van het loof-

huttenfeest begint op de eenentwintigste rond het midden van de dag.]

- Vroeg in de morgen van de tweeëntwintigste dag van de zevende maand {21/22 okt.; dag 3} kwam Jezus weer in de tempel, en al het volk kwam tot Hem; en Hij ging zitten en onderwees hen (Jh.8:2).
- In de middag van de tweeëntwintigste dag van de zevende maand genas Jezus op de achtste dag de blindgeborene (Jh.9:1-14). [De achtste dag, de dag na de laatste dag van het loofhuttenfeest, is een sabbat (Lv.23:36,39).]
- Met het morgenoffer op de vijfentwintigste dag van de negende maand {22/23 dec.; dag 2} begon het feest van de inwijding van de tempel toen het winter was (Jh.10:22; 1Makk.4:52-57). [De opmerking van Johannes, 'en het was winter', lijkt alleen zinvol als Johannes de verdeling van het jaar in vier jaargetijden volgt (vgl. Jud.12). Want dit feest valt altijd in de winter als de verdeling van het jaar in twee jaargetijden wordt gevolgd (Gn.8:22). In Jeruzalem begon de winter op 23 december omtrent 05h00m (lokale tijd GMT +141).]
- Op de zevende dag van de eerste maand {1/2 april; dag 4} waren velen uit het land al te Jeruzalem, opdat zij voldoende tijd zouden hebben om zich te reinigen (Jh.11:55). [Voor het slachten en eten van het pascha moest men rein zijn (Nm.9:6; 2Kr.30:16-19 en vgl. Jh.18:28). De reiniging duurde 7 dagen (Nm.19:11-22 en vgl. Hd.21:24-27).]
- Op de negende dag van de eerste maand {3/4 april; dag 6}, 6 kalenderdagen voor het pascha, kwam Jezus te Bethanië (Jh.12:1). [Johannes telt hier kalenderdagen, net als in Jh.20:26. En aangezien de laatste van de 6 kalenderdagen de veertiende dag van de eerste maand is (Lv.23:5; Nm.28:16; Eze.45:21), moet de eerste van de 6 kalenderdagen de negende dag van de eerste maand zijn. Zie voor informatie over de verschillende wijzen waarop dagen geteld worden het document *Dagen en jaren*.]
- Op de tiende dag van de eerste maand {4/5 april; dag 7} kwam Jezus in Jeruzalem, en toen Hij in het huis van Zijn Vader was gegaan, bekeek Hij alles rondom (Mk.11:1-11; Ex.12:3).
- Op de elfde dag van de eerste maand {5/6 april; dag 1} geschiedde de vervloeking van de vijgenboom en de reiniging van de tempel (Mk.11:12-19; vgl. Mk.11:13,14, Lk.13:9 en 19:41-44).
- Vroeg in de morgen van de twaalfde dag van de eerste maand {6/7 april; dag 2} zagen de discipelen dat de vijgenboom was verdord (Mk.11:20-26).
- Op dezelfde kalenderdag, kort voor het begin van de dertiende dag van de eerste maand, zei Jezus: "Gij weet, dat na twee dagen het pascha is," (Mt.26:1-3; Mk.14:1). [Het (feest van het) pascha en het feest van de ongezuurde broden begint als men aan het einde van de veertiende dag van de eerste maand het pascha met ongezuurde broden begint te eten (Ex.12:8-11,18; Lv.23:5; Nm.28:16; Eze.45:21). Zie voor informatie over de verschillende wijzen waarop dagen geteld worden het document *Dagen en jaren*.]
- Kort nadat de veertiende dag van de eerste maand {8/9 april; dag 4} was begonnen, de dag waarop het pascha moest ge-

slacht worden, zond de Heere Jezus Petrus en Johannes uit om het pascha te bereiden (Lk.22:7,8). [De veertiende dag van de eerste maand is de eerste kalenderdag van de ongezuurde broden, omdat het eten van de ongezuurde broden net voor de vijftiende begint (Ex.12:18; Mk.14:12,13). Het 7 dagen durende feest van de ongezuurde broden wordt dus gedurende 8 kalenderdagen gehouden (Antiq.II,15:1).]

<http://www.sacred-texts.com/bib/apo/ma1.htm>

<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>

- Nadat het pascha in enkele uren was bereid en het inmiddels laat (in de tweede avond) was geworden, kwam Jezus met de twaalven om het pascha te eten (Mk.14:17-26). [De tweede avond begint als de zon onder de horizon verdwijnt en eindigt 3 uren later. Na het eten van het pascha gingen zij naar de hof van Gethsemane, bij de Olijfberg, waar Jezus is gevangen genomen (Mk.14:26-52). Daarna leidden zij Hem tot Annas Jh.18:13).]
- Omtrent 1 uur voordat de zon boven de horizon zou verschijnen leidden zij Jezus naar de hogepriester Kajafas, alwaar al de overpriesters, de ouderlingen, en de Schriftgeleerden, waren bijeengekomen (Mt.26:57; Mk.14:53). [Deze overlevering aan de overpriesters, ouderlingen, en Schriftgeleerden, hoort volgens de woorden van de Here Jezus bij de 3 dagen waar de Here tot Zijn discipelen over had gesproken (Mk.8:31; 10:33,34). De eerste dag van de 3 dagen begon dus vanaf deze gebeurtenis. Zie voor informatie over de verschillende wijzen waarop dagen geteld worden het document *Dagen en jaren*.]
- Kort na de overlevering geschiedde het eerste hanengekraai nadat Petrus Jezus eenmaal had verloochend (Mk.14:30,66-68). [Het eerste hanengekraai begint meestal als de dag begint te lichten. In dit geval was dat omtrent 1 uur voordat de zon boven de horizon verscheen. De tweede verloochening geschiedde kort na de eerste (Lk.22:55-58).]
http://aa.usno.navy.mil/faq/docs/RST_defs.php
- Omtrent 1 uur na de tweede verloochening geschiedde het tweede hanengekraai, nadat Petrus voor de derde maal Jezus had verloochend (Mk.14:72; Lk.22:59-61).
- Toen het nu morgenstond geworden was, hebben al de overpriesters en de ouderlingen des volks te zamen een besluit (niet 'raad gehouden') genomen tegen Jezus, dat zij Hem doden zouden (Mt.27:1; 26:66). En Hem gebonden hebbende, leidden zij Hem weg, en gaven Hem over aan Pontius Pilatus, de stadhouder (Mt.27:2).
- Omtrent het zesde uur nadat de zon was opgegaan gaf Pilatus Jezus over om gekruisigd te worden (Jh.19:13-16). [Het zesde uur is het zesde uur nadat de zon was opgegaan, want de gebeurtenissen die hier aan vooraf zijn gegaan moeten minimaal 3 uren in beslag hebben genomen (Jh.18:28-19:16; Lk.23:6). Ook uit het zevende en tiende uur dat Johannes elders noemt, en de uitspraak van Jezus die hij aanhaalt, "zijn er niet twaalf uren in de dag?", blijkt, dat Johannes gebruik maakt van een verdeling in 12 uren tussen het boven de horizon verschijnen en het onder de horizon verdwijnen van de zon (Jh.1:40; 4:6,52; 11:9). Het zesde uur begint als er 5 uren verstreken zijn.]

- In het tweede dagdeel van 3 uren, dat het derde uur werd genoemd, is Jezus gekruisigd (Mk.15:25). [Het derde uur is hier niet het derde uur nadat de zon is opgegaan, want Markus maakt, net als Mattheüs en Lukas, gebruik van een andere verdeling van de dag. Want de tijd tussen het boven de horizon verschijnen en het onder de horizon verdwijnen van de zon werd niet alleen in 12 uren verdeeld, maar ook in vier dagdelen van elk 3 uren, zoals de vier waken tijdens de nacht (vgl. Ne.9:3). Elk dagdeel werd genoemd naar het tijdstip waarvan het begon. Het derde uur was dus het tweede dagdeel, en omvatte het vierde, vijfde, en zesde uur. Mattheüs, Markus, en Lukas volgen deze verdeling van de dag in vier delen. Want de enige uren die zij noemen zijn het derde, het zesde, en het negende uur (Mt.20:3,5; 27:45,47; Mk.15:25,33,34; Lk.23:44; Hd.2:15; 3:1; 10:3,9,30; 23:23). Er is slechts één uitzondering, namelijk Mt.20:9, waar in de context van een gelijkenis een specificatie gewenst is.]
- In het derde dagdeel van 3 uren, dat het zesde uur werd genoemd, kwam er duisternis over het gehele land, tot het negende uur toe (Mk.15:33).
- Aan het begin van het vierde dagdeel, dat het negende uur werd genoemd, gingen de Joden naar Pilatus om hem te vragen de benen van de gekruisigden te laten breken en hen te laten weghalen, opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op de dag van de sabbat die groot was (Jh.19:31). De sabbat is de vijftiende dag van de eerste maand (Lv.23:6,7). En deze sabbat is groot, omdat de HEERE juist op die dag het volk Israël uit Egypte had geleid (Ex.12:17,42; Nm.33:3).]
- Niet lang na het verzoek van de Joden kwamen er krijgsknechten om de benen van de gekruisigden te breken (Jh.19:32).
- Omtrent 10 uren nadat de zon was opgegaan is Jezus op de tijd dat het pascha moest geslacht worden gestorven (Mk.15:34-37). [Dit geschiedde precies driemaal 490 jaren (1470 jaren) nadat de ganse gemeente der vergadering van Israël een volkomen lam (het pascha) op de veertiende dag van de eerste maand in het jaar van de uittocht had geslacht (Ex.12:5,6; 1Pt.1:19; Op.5:12; zie ook 1444/43 v. Chr.).]
- Toen de krijgsknechten bij Jezus kwamen, nadat zij eerst de benen van de twee die met Jezus gekruisigd waren hadden gebroken, braken zij Zijn benen niet, omdat zij zagen dat Hij al gestorven was (Jh.19:33; Ex.12:46).
- Daarna, toen het reeds laat (op de dag) was geworden, ging Jozef van Arimathéa naar Pilatus om te vragen of hij het lichaam van Jezus mocht wegnemen (Jh.19:38; Mk.15:42,43). [De veertiende dag van de eerste maand wordt de dag van de bereiding van het pascha (niet 'voorbereiding') genoemd, kortweg 'de bereiding', omdat op die dag het pascha bereid moest worden. Ook werd de veertiende de voorsabbat genoemd, omdat de veertiende de dag vóór de sabbat is (Lk.23:54; Jh.19:14).]
- Nadat Jozef toestemming van Pilatus had gekregen om het lichaam van Jezus weg te nemen kocht hij fijn lijnwaad (Mk.15:44-46).
- Nadat Jozef fijn lijnwaad had gekocht nam hij het lichaam van Jezus af, wond het in fijn lijnwaad, en legde het in een graf dat

nabij was (Jh.19:41,42). [De graflegging geschiedde nog net op de dag van de bereiding, want de sabbat begon al te lichten (Lk.23:53-54). Het Griekse werkwoord *epi-phōskō*, waarvan in Lk.23:54 de vorm *ep-ephōskēn* is gebruikt, betekent niet 'aankomen', maar 'beginnen te lichten' (vgl. Mt.28:1). Het beginnen te lichten kan betrekking hebben op het opgaan van de zon, het grote licht tot heerschappij van de dag, of op de maan, het kleine licht tot heerschappij van de nacht (Gn.1:16). In dit geval ging het om de (volle) maan, die omtrent 10 minuten voordat de zon in het westen onder de horizon was verdwenen, in het oosten volledig boven de horizon was verschenen. Jezus is dus nog net op dezelfde dag begraven als waarop Hij gedood is (Dt.21:22,23). De eerste dag van de 3 dagen en 3 nachten in het hart der aarde is dus de daglichtperiode van de veertiende dag van de eerste maand (Mt.12:40 en vgl. Jn.2:1-3).]

- Op de vijftiende dag van de eerste maand {9/10 april; dag 5} deed men geen dienstwerk, omdat deze dag een sabbat is (Lv. 23:6,7).
- Toen de sabbat voorbij was hebben de vrouwen op de zestienste dag van de eerste maand {10/11 april; dag 6} specerijen gekocht en bereid (Mk.16:1). [Omdat Lukas in Lk.23:56a de indruk geeft dat de vrouwen de specerijen en zalven op de sabbat bereid hebben, laat hij er direct op volgen: "en op de sabbat hebben zij weliswaar naar het gebod gerust." Het Griekse woord *men* is hier in de meeste vertalingen niet vertaald, maar moet net als in bijvoorbeeld Mt.3:11 en Hd.1:5 met 'wel' of 'weliswaar' vertaald worden, omdat Lukas daarmee toegeeft dat de gegeven indruk onjuist is.]
- Op de zeventiende dag van de eerste maand {11/12 april; dag 7} is Jezus, omtrent 1 uur voordat de zon boven de horizon zou verschijnen, op de eerste sabbat opgestaan (Mk.16:9). [Gerekend vanaf de overlevering was dit aan het einde van de derde dag (Mk.8:31; 10:33,34). En gerekend volgens de 3 dagen en 3 nachten was dit de derde nacht dat Jezus in het hart der aarde was (Mt.12:40).] De vertaling 'eerste dag der week' in Mk.16:9 is onjuist. Zie het document *De eerste of de zevende dag?* Met de eerste sabbat bedoeld Markus de eerste wekelijkse sabbat nadat Jezus is gekruisigd.]
- Laat na de sabbat, toen het begon te lichten op de eerste van de sabbatten, kwamen de vrouwen om het graf te bezien (Mt. 28:1). [De vertaling 'eerste dag der week' in Mt.28:1 is onjuist, want het gaat hier om de eerste wekelijkse sabbat nadat Jezus is gekruisigd. Zie het document *De eerste of de zevende dag?*]
- Omtrent het einde van de morgen kwam Jezus bij de Emmaüsgangers, en kort nadat Jezus met hen ging zeiden de Emmaüsgangers ondermeer: "Doch ook benevens dit alles, brengt (niet 'is') het vandaag de derde dag, van(af) dat deze dingen geschied zijn" (Lk.24:15,21). [Het Griekse werkwoord *agō*, waarvan in Lk.24:21 de vorm *agei* is gebruikt, betekent 'brengen' of 'wegleiden' (zie bv. Lk.18:40 en 23:32). Dit moet omtrent het einde van de morgen hebben plaatsgevonden, want als zij in Emmaüs (±11 km van Jeruzalem) zijn aangekomen eten zij het middagmaal, het is immers tegen de (eerste) avond, en de dag is gekeerd (Lk.24:29,30, niet 'gedaald', maar 'gekeerd'; zie uitleg bij 1444/43 v. Chr.). Met de dingen die geschied zijn bedoe-

len de Emmaüsgangers het overleveren tot het oordeel des doods en de kruisiging (Lk.24:20). Het eerste had aan het begin van de morgen, en het tweede had aan het einde van de morgen van de veertiende dag van de eerste maand plaatsgevonden. En vandaag, de zeventiende dag van de eerste maand, bracht de derde dag vanaf dat deze dingen geschied waren. Met andere woorden, vandaag, de zeventiende, verstreken er 3 dagen vanaf het tijdstip waarop Jezus overgeleverd werd tot het oordeel des doods en vanaf het tijdstip dat Jezus gekruisigd werd. Voor wat betreft het overleveren tot het oordeel des doods waren de 3 dagen al verstreken. Maar voor wat betreft de kruisiging verstreken zij toen zij hierover omtrent het einde van de morgen spraken.]

- Toen het dan laat (niet 'avond') op die dag was geworden, op de eerste van de sabbatten, en Jezus' discipelen vergaderd waren, kwam Jezus tot hen (Jh.20:19). [De vertaling 'eerste dag der week' in Jh.20:19 is onjuist, want het gaat hier om de eerste wekelijkse sabbat nadat Jezus is gekruisigd. Zie het document *De eerste of de zevende dag?*]
- Net nadat de wekelijkse sabbat voorbij was, en de achttiende dag van de eerste maand (12/13 april; dag 1} was begonnen, de dag dat een garf van de eerstelingen tot de priester gebracht moest worden, blies Jezus Zijn discipelen de Heilige Geest in (Jh.20:22 en vgl. Gn.2:7; Lv.23:10,11). [Zie het document *De eerste of de zevende dag?* waarin uitgelegd wordt welke sabbat bepalend is voor de dag van de eerstelingsgarve en de pinksterdag.]
- Op de vierentwintigste dag van de eerste maand {18/19 april; dag 7}, 8 (kalender)dagen nadat Jezus tot Zijn discipelen was gekomen, kwam Hij weer tot hen (Jh.20:19,26).
- In de morgen van de zevenentwintigste dag van de tweede maand {21/22 mei; dag 5} is Jezus in de hemel opgenomen, nadat Hij 40 dagen lang van de apostelen was gezien (Hd.1:3, 9).
- Op de achtste dag van de derde maand {31 mei/1 juni; dag 1}, hetwelk de vijftigste dag (de pinksterdag) vanaf de dag van de eerstelingsgarve was, geschiedde de vervulling met de Heilige Geest (Hd.2:1-4; Lv.23:15,16). [Zie het document *De eerste of de zevende dag?* waarin uitgelegd wordt welke sabbat bepalend is voor de dag van de eerstelingsgarve en de pinksterdag. Voor de Farizeeën was de pinksterdag al voorbij. Want met de sabbat in Lv.23:15 wordt volgens hen de vijftiende dag van de eerste maand bedoeld. Bij hen is de vijftigste dag daardoor altijd de zesde dag van de derde maand.]

4006 33/34

In Tiberius' twintigste jaar als alleenheerser stierf de viervorst Filippus (Antiq.XVIII,4:6).

<http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>

4009 36/37

Caligula Caesar werd heerser over het Romeinse rijk nadat Tiberius in maart 37 na Chr. was gestorven. [Caligula was de derde heerser die zich liet eren met godslasterlijke namen/titels (Op.13:1; 17:3,9,10; vgl. Mt.23:7-10).]

<http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>

- Caligula regeerde 5 jaren.
- Caligula's eerste regeringsjaar was 36/37 na Chr.

- 4013 40/41 Claudius Caesar werd heerser over het Romeinse rijk nadat Caligula in januari 41 na Chr. was gestorven. [Claudius was de vierde heerser die zich liet eren met godslasterlijke namen/titels (Op.13:1; 17:3,9,10; vgl. Mt.23:7-10).]
<http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>
- Claudius regeerde 15 jaren.
 - Claudius' eerste regeringsjaar was 40/41 na Chr.
- 4027 54/55 Nero Caesar werd heerser over het Romeinse rijk nadat Claudius in oktober was gestorven. [Nero was de vijfde heerser die zich liet eren met godslasterlijke namen/titels (Op.13:1; 17:3,9,10; vgl. Mt.23:7-10). En daarbij liet hij het niet, want later in zijn leven stond hij niet meer toe dat naast hem, aan God, of aan al wat God genoemd werd, de eer gegeven werd (2Th.2:4 en vgl. Eze.28:2). Met het beest in Op.17:11 wordt dan ook Nero Caesar bedoeld. En het getal van zijn naam in het Hebreeuws is zeshonderdzesenzestig (Op.13:17,18; 15:2).]
<http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>
- Nero regeerde 15 jaren.
 - Nero's eerste regeringsjaar was 54/55 na Chr. [In Egypte was Nero's eerste regeringsjaar 54E/55 na Chr., zoals blijkt uit de astronomische almanac uit Tebtunis met gegevens over de planeet Mercurius uit Nero's eerste regeringsjaar, en de planeet Mars uit Nero's tweede regeringsjaar. De letter 'E' achter het eerste jaartal geeft aan dat het om het (oude) Egyptische jaar gaat, dat in deze tijd in augustus begon.]
<http://www.uni-koeln.de/phil-fak/ifa/zpe/downloads/> (Jahrgang 1998, Bände 121, Seite 211)
- 4029 56/57 Op de tweeëntwintigste dag van de eerste maand {26/27 april; dag 3} vertrokken Paulus en zijn reisgenoten, waarschijnlijk in de morgen, uit Filippi (Hd.20:6). [De eerste dag van de zevende maand was 11/12 sept. 55 na Chr., dag 6 van de week.]
- Op de zevenentwintigste dag van de eerste maand {1/2 mei; dag 1} kwamen zij in de nacht van de eerste dag der week te Troas. [Als zij in de morgen van de tweeëntwintigste zijn vertrokken en in de avond van de zevenentwintigste zijn aangekomen dan heeft hun reis ongeveer 4½ dag geduurd.]
 - Aan het begin van de derde dag van de tweede maand {7/8 mei; dag 7} kwamen de discipelen bijeen om brood te breken op de eerste van de sabbatten (Hd.20:7). [De vertaling 'eerste dag der week' in Hd.20:7 is onjuist, want het gaat hier om de eerste wekelijkse sabbat nadat Paulus te Troas is aangekomen. Zie het document *De eerste of de zevende dag?*]
 - Op dezelfde kalenderdag, omtrent zonsopgang, zijn Paulus en zijn reisgenoten uit Troas vertrokken (Hd.20:6-13). [Als zij in de avond van zevenentwintigste zijn aangekomen dan heeft hun verblijf ongeveer 6½ dag geduurd.]
 - Kort voor de pinksterdag kwam Paulus met de ingezamelde gave te Jeruzalem (Hd.20:16; 21:17; 24:17; Gl.2:9,10; 1Co.16:1-4; 2Co.8:1-4; 9:1-5; Rm.15:25-28). [Volgens de Bijbelse telling was 55H/56 na Chr. een jaar der tienden, dus een derde jaar (Dt.14:28,29; 26:12-15).]
- 4039 66/67 In de laatste maand kwam een volk van de Messias, de Vorst (niet 'vorst'), om Israël te verderven (Dn.9:26; Lk.21:23). [In het veertigste kalenderjaar nadat Jezus, de Messias, was gekruisigd, nam Hij de Romeinen in Zijn dienst om het weerspannige

- Israël te straffen (Dt.28:49-68; 32:1-43 en vgl. de volgende verzen 2Kg.24:2; Js.10:5; 13:3-5,17; Jr.25:9; 27:6; Op.19:11). De Romeinse legers kwamen naar de stad Ptolemaïs (Akko) en bereidden zich daar voor op de komende strijd (Wars III,2:4; 4:2]
- Nog in dezelfde maand trok een klein Romeins leger, dat was uitgezonden om de stad Sephoris te beschermen, ten strijde, nadat zij waren geconfronteerd met een poging van de Joden om de stad in te nemen (Wars III,4:1). [Hiermee begon het eerste jaar van de laatste jaarweek (Dn.9:27). Vanaf deze tijd zijn velen gevallen door de scherpste des zwaards en verstrooid onder de volken (Lk.21:24; Dt.28:64).]
- <http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 4040 67/68 In de eerste maand trokken de Romeinse legers uit Ptolemaïs naar de grens van Galilea (Wars III,6:2).
- In de tweede maand vielen de legers de stad Jotapata aan nadat zij kort daarvoor de stad Gadara door vuur hadden verwoest en hadden ingenomen (Wars III,7:1-3).
- 4041 68/69 Galba werd heerser over het Romeinse rijk nadat Nero in juni was gestorven. [Galba was de zesde heerser die zich liet eren met godslasterlijke namen/titels (Op.13:1; 17:3,9,10; vgl. Mt. 23:7-10).
- <http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>
- Galba regeerde 7 maanden.
 - Johannes werd de openbaring van Jezus Christus gegeven (Op.1:1; 17:10).
 - Otho werd heerser over het Romeinse rijk nadat Galba in januari 69 na Chr. was gestorven. [Otho was de zevende heerser die zich liet eren met godslasterlijke namen/titels (Op.13:1; 17:3,9,10; vgl. Mt.23:7-10). Zijn opvolgers Vitellius en Vespasianus lieten dat niet toe.]
- <http://www.livius.org/ei-er/emperors/emperors01.html>
- Otho regeerde 3 maanden.
- 4043 70/71 In de eerste maand omsingelden Romeinse legers de stad Jeruzalem (Lk.19:43; 21:20; Wars V,7:2; VI,9:3,4). [Nadat inmiddels vele steden waren verwoest zond de Vorst Zijn legers tenten naar Jeruzalem, om ook die stad, inclusief het heiligdom, te verwoesten (Dn.9:26; Lk.19:44; 21:6).]
- Op de zeventiende dag van de vierde maand Tammuz {15/16 juli; dag 2}, omtrent het midden van de laatste jaarweek, deed de Vorst het dagelijks slachtoffer en spijsoffer ophouden (Dn.9:27 en vgl. Kl.2:7; Wars VI,2:1). [De eerste dag van de zevende maand was 6/7 sept. 69 na Chr., dag 5 van de week.]
 - Op de tiende dag van de vijfde maand Ab {6/7 aug.; dag 3} werd de tempel door vuur verwoest (Mt.23:38; Wars VI,4:5).
 - Op de zevende en achtste dag van de zesde maand Elul {2/3 en 3/4 sept.; dag 2 en 3} werd Jeruzalem door vuur verwoest en ingenomen (Lk.19:31; 21:24; Lv.26:31; Wars VI,8:4,5). [Hiermee eindigde de eerste helft van de laatste jaarweek (Dn.9:27).]
- <http://penelope.uchicago.edu/josephus/josephus.html>
- 5921 1948/'49 De HEERE begon met het herstel van het land Israël nadat Hij een deel van het volk Israël had doen uitgaan uit het midden der volken, en in het land had gebracht (Eze.36:24; 37:12,21).

5940	1967/'68	De HEERE voegde Samaria en Judea, inclusief Oost-Jeruzalem, aan het land Israël toe. [De vijgenboom, en al de andere bomen, begonnen weer uit te lopen (Mt.24:32-34; Lk.21:29-32).]
5977	2004/'05	Het Sanhedrin kwam voor het eerst weer samen in Jeruzalem nadat het in de eerste eeuw na Chr. had opgehouden te bestaan. [Het toenmalige Sanhedrin is het zitten van de Zoon des mensen aan de rechterhand van de kracht Gods gewaar geworden na Zijn hemelvaart (Ps.110:1-5; Mt.23:33-38; 26:64; Mk.16:19; Hd.2t/m28; Ef.1:20-22). En het huidige herstelde Sanhedrin zal de komst van de Zoon des mensen op de wolken des hemels gewaarworden (Mt.26:64).]
5997	2024/'25	<p>Als het Lam omtrent deze tijd het eerste zegel van het boek met de eindgerichten opent dan maakt Het Zich op om krijg te gaan voeren in gerechtigheid tegen Israël, omdat zij tijdens de tientallen jaren dat God hen Zijn goedertierenheid heeft betoond zich niet bekeerd hebben (Rm.2:4-9; Op.5:5; 6:1,2; vgl. 17:14 en 19:11). [Met de boog schiet het Lam Zijn boze pijlen af, namelijk het gericht door het zwaard, door de honger, door de pestilentie, en door de wilde dieren (Lv.26:18-26; Ps.18:15; 64:8; Jr.16:4; Kl.2:1-9; Eze.5:16,17; 14:21; Op.6:3-8)). De paarden staan voor geestelijke machten (2Kg.6:17; Js.31:3; Hk.3:8,15; Zc.12:4).]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Als de oorlog tegen Israël is begonnen en daardoor de vrede van de aarde is weggenomen dan geven de tien koningen, die tesamen het herstelde Romeinse rijk vormen, hun kracht en macht aan het beest (Dn.7:24; Op.17:12,13). [Dit beest heeft dezelfde geestelijke zalving als de vijfde koning, het beest Nero Caesar, en is daarom ook de achtste koning (Op.13:2,3; 17:8-11; vgl. Mt.17:10-13 en Lk.1:17, en vgl. ook 1Kg.19:15, 2Kg.2:9, 15, en 2Kg.8:7-15). ▪ Als het gedurig offer wordt weggenomen, of als de gruwel der verwoesting in de heilige plaats geplaatst wordt, dan begint de grote verdrukking van de Joden in Israël en van de kinderen van God in de gehele wereld (Dn.12:1; Mt.24:15-21; Op.3:10; 7:9-14). [Hiermee begint de tweede helft van de laatste jaarweek (Dn.7:25; 9:27; Op.13:1-6). In deze tijd komen vele Joden en kinderen van God om (Dn.7:21; Mt.24:22; Op.6:9-11; 7:9-14; 12:17; 13:7,15).] De heilige plaats is de binnenste voorhof van de herbouwde tempel (Lv.6:16; Eze.42:13; Hd.21:28).] ▪ De twee getuigen treden in de geest en de kracht van Elia en Mozes op (Op.11:3-6). ▪ De valse profeet maakt dat de mensen het beest aanbidden, en dat een ieder die dat niet doet gedood wordt (Op.13:11-17). [De valse profeet stelt zich in Christus plaats, en wordt daarom antichrist(us) genoemd (Mt.24:5,23,24; 1Jh.2:18; 2Jh.7).]
6000	2027/'28	Terstond na de verdrukking van die dagen wordt de zon verduisterd, en zal de maan haar schijnsel niet geven, en zullen de sterren van de hemel vallen, en zullen de krachten der hemelen bewogen worden (Joë.2:31; Mt.24:29; Lk.21:25,26; Op.6:12). [Hiermee begint de dag des Heeren (Op.6:16,17). Deze dag is een vreselijke dag voor de god(de)lozen (Js.2:11-21; 13:9-11; 34:1-8; Joë.2:1-11; Am.5:18-20; Op.15-17; 1Th.5:2,3; 2Th.1:8; 2Pt.3:7).]

- Uit al de geslachten van de kinderen Israëls worden honderd-
vierenveertigduizend gelovigen in Jeshoea verzegeld (Op.7:1-
8).
- In enkele dagen voltrekt zich het oordeel door vuur (2Pt.3:7-
12; Op.8:1–9:21).
- De zevende engel bazuïnt, en dan verschijnt in de hemel het
teken van de Zoon des mensen; en dan zullen al de geslachten
van het land (Israël) wenen, en zullen de Zoon des mensen
zien, komende op de wolken des hemels met grote kracht en
heerlijkheid; en alsdan worden de koninkrijken der wereld van
Christus (Zc.12:10-14; Mt.13:36-41; 24:30; 1Th.4:16; Op.1:7;
11:15 en vgl. Lk.19:11). [Hiermee eindigt de tweede helft van de
laatste jaarweek. Het Evangelie van het Koninkrijk is in de ge-
hele wereld gepredikt tot een getuigenis voor alle volken, de
volheid der heidenen is ingegaan, de tijden der heidenen zijn
vervuld, en de toorn die over het ongelovige Israël was geko-
men is ten einde (Dn.9:24,27; 12:7; Js.40:1,2; Mt.24:14; Lk.21:
24; Rm.11:25; 1Th.2:16; Op.10:6,7; 11:2; 14:6,7). De vertaling
in Op.1:7 moet zijn: "Ziet, Hij komt met de wolken en alle oog
zal Hem zien. En degenen (de inwoners van Jeruzalem) die
Hem doorstoken hebben, en alle geslachten van het land (Isra-
ël), zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen." (vgl. Zc.12:10).]
- Het uitverkoren overblijfsel van het volk Israël komt tot geloof in
Jeshoea, terwijl de in Hem gestorvenen opstaan (Js.4:3,4; 44:1-
3; 59:20,21; Jr.31:31-34; Eze.36:26,27; Dn.12:1,2,13; Joë.2:32;
Zc.13:1; Jh.5:28,29; Rm.11:5,15,26; 1Th.4:16).
- De overgebleven levenden in de Heere worden veranderd
(1Co.15:51,52; 1Th.4:17).
- Engelen vergaderen de tarwe tot de Heere Die in de lucht is na-
dat zij eerst het onkruid (dolle tarwe) hebben vergaderd (Mt.13:
30,41,49; 24:31; 1Th.4:17; Op.14:14-16). [De tarwe zijn de kin-
deren van God, en het onkruid zijn degenen die menen dat zij
ook kinderen van God zijn, maar in werkelijkheid kinderen van
de boze zijn. In Op.14:15 moet niet vertaald worden met 'rijp',
maar met 'verdord', zoals in Jh.15:6, omdat de meeste gelovi-
gen niet in Christus zijn gebleven (Lk.18:8; 2Th.2:3).]
- Als de bokken en de schapen van al de volken voor de Zoon
des mensen vergaderd zijn dan zal Hij de schapen van de bok-
ken scheiden (Mt.25:31-33; 2Co.5:10; 2Tm.4:1; 1Pt.4:5). [Met
'al de volken' wordt, net als in Mt.24:14, niet ieder mens be-
doeld, maar een aantal mensen van elk volk. De schapen zijn
de kinderen van God, en de bokken (geiten in schaapskleren)
zijn degenen die menen dat zij ook kinderen van God zijn, maar
in werkelijkheid kinderen van de boze zijn (Mt.7:21-23,26,27;
24:48-51; 25:8-12,24-30,41-46; Lk.8:18; Jh.5:39; Op.3:17). Zie
voor hulp bij het beoordelen het document *Schaap of bok?*]
- De schapen (de gezegenden) beërven het Koninkrijk en de
bokken (de vervloekten) gaan in de eeuwige pijn (Ps.37:22; Mt.
25:34-46).
- De Heere God verderft degenen die de aarde verdorven heb-
ben, en degenen die tegen Jeruzalem ten strijde zijn getrokken
(Js.63:1-6; Joë.3:9-17; Zc.12:1-9; 14:12-14; Op.11:18; 14:18-
20; 16:1-21; 19:11-21).
- Het beest en de valse profeet worden levend in de poel des
vuurs geworpen (Op.19:20).

7000

3027/'28

- De satan wordt gebonden (Op.20:1-3).
- De heiligen regeren met Christus (Dn.7:22,27; Mt.19:28; Lk.19:17,19; 1Co.6:2; Op.2:26; 3:21; 5:10; 20:4,6).
- Omtrent deze tijd wordt de satan uit zijn gevangenis ontbonden nadat hij 1000 jaren gebonden is geweest (Op.20:7).
- De duivel wordt in de poel van vuur en sulfer geworpen nadat hij de volken verleid heeft (Op.20:8-10).
- Degenen die nog niet geoordeeld zijn worden geoordeeld (Op.20:5,11-15).
- De dood en het graf (*hāidēs*) worden in de poel des vuurs geworpen (Op.20:14). [De hel (*geenna*) is de poel des vuurs (Mt.18:8,9).]
- Nu alle dingen aan Christus onderworpen zijn, zal ook de Zoon Zelf onderworpen worden aan Hem, Die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen (1Co.15:24-28).

DE KONING DER EEUWEN NU, DE ONVERDERFELIJKE, DE ONZIENLIJKE, DE ALLEEN WIJZE GOD, ZIJ EER EN HEERLIJKHEID IN ALLE EEUWIGHEID. AMEN.
(1Tm.1:17)